B.A.R.P.
PERIODICE
I
16 909
Z 5.

Taxa poştală plătită în numerar, conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 30.520/1939

Anul VII, Nr. 5 **Septembrie 1943**

ROMÂNIA EROICĂ

Director: ION COLFESCU-Delaturda

Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, Strada Antim, 19

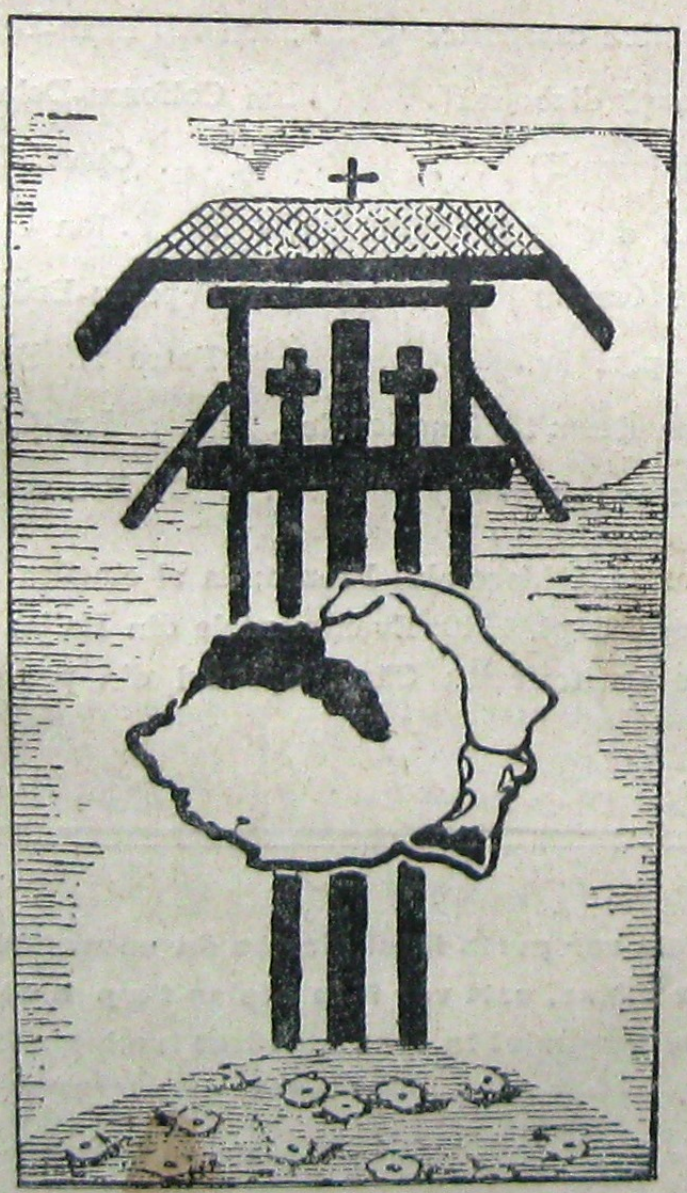

Imprimeriile „Informaţia Zilei" Str. Academiei 17. Bucureşti.

CUPRINSUL:

Copiii Neamului . . . . . România Eroică

Paraşutiştii (versuri) . . . . . I. Gr. Perieţeanu

Imperative categorice . . . Ion Al. Bran-Lemeny

O alianţă diabolică . . . . Ion Colfescu-Delaturda

Vadul (nuvelă) . . . . . Const. Rîuleţ

„Portul dac" . . . . . Ion Chelcea

Mamei (versuri) . . . Ştefan Popescu-Drăguşeni

Preocupări . . . . . Petre A. Butucea

Eclipsa demnităţii naţionale . . . . Ion Giurgea

Rugăciune (versuri) . . . . . G. Breazu-Ulmu

Cronica: † Mareşalul Prezan; In al cincilea an de război; 6 Sept. 1940; Evenimentele din Italia; Adunările scriitoriceşti; Cărţi, Spicuiri din presă etc.

Numai aceia vor purta titlul glorios de educatori ai generaţiilor de mâine, cari vor fi în acelaş timp eroi spirituali ai neamului în care au văzut lumina zilei.

Din „Spirit şi Materie"
de I. Colfescu-Delaturda

ADMINISTRATIVE

Toţi ştim că trecem prin timpuri grele. Munca noastră se cere ajutată şi răsplătită.

«ROMÂNIA EROICĂ» roagă pe abonaţii săi să onoreze chitanţele ce li se trimet prin poştă, ştiind că înapoierea neachitate a acestor chitanţe, pe lângă că dovedeşte o regretabilă scădere din partea abonatului, ne cauzează pagube noui cari, date fiina sacrificiile pe cari le facem şi greutăţile de neînvins cu cari luptăm, nu pot fi lăsate fără sancţiune.

In lumea care se naşte, niciun popor nu poate trăi ca parazit pe socoteala altor popoare.

Puterile anglo-saxone forţează imposibilul. Se pierde din vedere faptul esenţial că, se naşte o lume nouă, că se produc realităţi spirituale cari neagă restaurarea vechilor stări de lucruri şi implică, în principiu, dispariţia lor, ca forme de stat şi ca puteri dominatoare.

ABONAMENTE:

Rurale: *Instituţii culturale Lei 500; Primării şi notariate Lei 1.000; Particulari Lei 1.000.*

Urbane: *Şcoli primare Lei 1.000; Şcoli superioare Lei 2.000; Facultăţi şi Instituţii publice Lei 3.000; Intreprinderi Comerciale, Industriale, Bancare, etc. Lei 5.000; Particulari, liberi profesionişti Lei 3.000; Abonamente de onoare, dela Lei 10.000.*

Lucrări de căpătâi de citit pe îndelete pentru timpurile prin cari trecem:

ION COLFESCU-DELATURDA

«Viaţa morală a popoarelor şi Războiul European, Cauze şi Efecte». Bucureşti, Tipografia *«Poporul»*, 1916.

«Război şi Civilizaţie», Cluj, Tip. *„Ardealul"*, Anul 1923.

«Spirit şi Materie», Eroismul în viaţa de stat, Cluj, Tipogr. *«Ardealul»*, 1935.

«La răscruci de drumuri», Cluj, Tipografia *«Lumina»*, 1939.

«Pe drumul marilor prefaceri», Cluj, Tipogr. *„Renaşterea"*, 1940.

«Rasa şi Geniul ei — Misionarismul românesc în Noua Europă» —. Bucureşti, Tip. *„Informaţia Zilei"* 1943.

PREŢUL LEI 225

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

Anul VII, Nr. 5 Septembrie 1943

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTA PENTRU PROMOVAREA ROMÂNISMULUI

Director: Ion Colfescu-Delaturda | APARE LUNAR | Redacţia şi Administraţia Bucureşti, Str. Antim, 19 Telefon 4.36.16

Copiii Neamului

S'a produs la Sibiu un eveniment menit să aibă, dacă va găsi imitatori, mari repercusiuni asupra desvoltării viitoare a neamului.

Se dovedeşte încă odată că leagănul nostru fizic şi spiritual e Transilvania .De aici ne-a venit în trecut marea reînviere a acestei provincii de baştină a românismului îi aparţine azi marile iniţiative.

„Telegraful Român" Nr. 33 din 22 August 1943 ne aduce vestea înfiinţării în Jud. Sibiu a Cooperativei **„Sănătatea Neamului"**. Inspiraţia a venit dela I. P. S. Nicolae, arhiepiscop şi mitropolit al Ardealului, iar iniţiativa a aparţinut d-lor Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Acad. Teol. Andreiane, Ion N. Ciolan, preşedintele Federalei **„Infrăţirea"** din Sibiu, Dr. Ion Cosma, inspector general sanitar, şi P. Apolzan, inspector general al învăţământului primar.

I. P. S. Nicolae, în cuvântarea ce a ţinut la adunarea de constituire, a pus în evidenţă problema capitală care se pune acestei noui cooperative: Infrăţirea oamenilor mai înstăriţi cu cei lipsiţi, în spiritul Sf. Evanghelii, o grije deosebită şi o atenţie mai mare, ocrotirii mamelor şi copiilor. Şi ne spune textual: **„Înlăturarea cauzelor cari produc boalele şi moartea copiilor mici, trebue să fie scopul de căpetenie al cooperativei noastre".**

Iată, aici e marea problemă la ordinea zilei: **Copiii neamului.**

Adevărata avuţie a unui neam, a noastră a tuturor, sunt copiii. In puterea, în destoinicia lor, ne stă viitorul.

Fiecare generaţie nu e decât un inel care leagă trecutul cu viitorul. Valoarea fiecăreia stă în facultatea de a transmite generaţiei care o urmează patrimoniul pe care ea însăşi l-a

moştenit dela generaţiile scurse, cu menirea de a-l cultiva, mări şi perpetua.

Poporul care nu-şi cultivă progenitura este menit pieirei, la fel cu indivizii de ambele sexe, cari se lasă pradă plăcerilor trecătoare şi trec prin viaţă fără a şi-o transmite urmaşilor, fără spirit de sacrificiu, pe altarul binelui comun, fără fapte eroice.

I. P. S. Nicolae dă pildă vie de ceeace poate realiza omul care e pus la locul ce i se potriveşte. Marii animatori produc bogăţii nepreţuite prin însăş prezenţa lor la locul pentru care au fost pregătiţi. Animatorul este totul în viaţa popoarelor, caşi a instituţiilor. I. P. S. Nicolae calcă solid pe urmele celor mai mari ierarhi pe cari i-a avut vr'o dată românii. Remarcabilul său dinamism i-a asigurat selecţiunea unei echipe de energii creatoare, atât în sânul clerului pe care-l dirigueşte, cât şi în lumea laică în care personalitatea sa i-a asigurat un rol determinant.

Graţie acestei spiritualităţi animatoare, la Sibiu s'a înfiripat cel mai puternic centru al nouei concepţii de viaţă care va trebui să pue stăpânire mâine pe întregul popor român: **să-ţi stabileşti centrul de gravitate al vieţii în sânul comunităţii din care faci parte, să trăeşti şi să mori după principiile eterne ale Evangheliei, să te naşti a doua oară pentru Patria şi Neamul tău.**

Din această spiritualitate s'a născut cooperativa **„Sănătatea Neamului"**. Problema sănătăţii fizice şi morale a ţăranului va trebui să devie problema de căpetenie pentru întreaga ţară. Şi problema naşterilor şi a salvării vieţii nouilor născuţi va trebui să primeze orice altă preocupare.

Problema e prea gravă pentru a fi lăsată pe mâna guvernelor întâmplătoare. Această problemă trebue să fie înfiptă în adâncuri, trebue să intre în moravuri, în orice familie, în toate straturile societăţii, la sate şi la oraşe, pretutindeni.

Avem o puternică natalitate. Cât timp o vom avea, viitorul neamului va fi asigurat, oricât de grele ar fi încercările la cari ar fi supus. Dar această natalitate nu poate fi lăsată la voia întâmplării, nu poate fi considerată ca o simplă funcţie fiziologică.

Grija mamei şi a copilului trebue să intre în preocupările

noastre de fiecare moment. O puternică legislaţie trebue pregătită în acest scop.

Actul creaţiunii omului de mâine este cel mai mare din viaţa noastră. Curăţenia trupească şi sufletească a mamei, păstrarea şi cultivarea operei ei creatoare va trebui să ne intre în sânge şi să facă obiectul preocupărilor permanente ale tuturor organelor de conducere şi de răspundere.

Nicio femee să nu treacă prin viaţă fără a-şi îndeplini rolul integral de mamă, şi nici un nou născut să nu fie lipsit de protecţia caldă şi salvatoare a comunităţii, a neamului întreg. Femeea care se risipeşte comite o crimă faţă de neamul său. Bărbatul care uită că nu trăeşte pentru el, ci pentru urmaşii săi, pentru neamul din care face parte, alunecă pe aceeaş pantă.

Generaţiile cari vin de dincolo de existenţă şi bat puternic prin noi la porţile vieţii trebue să le găsească larg deschise. De înălţimea morală la care ne găsim depinde buna lor primire.

Evanghelia lui Christos, spiritul eroic, devotamentul neprecupeţit faţă de aproapele, iubirea adâncă de Neam şi Patrie sunt puterile nemuritoare cari trebue să prezideze la apariţia lor pe pământ.

Aceasta e semnificaţia înfiinţării la Sibiu a cooperativei **„Sănătatea Neamului"**. E un început. Iniţiativa trebuia să vie de acolo, unde arde cu mai multă intensitate focul sacru al Evangheliei şi al iubinii de Neam şi Patrie.

Dar această iniţiativă va trebui să se generalizeze. Va trebui să producă roade bogate, să fecundeze ţara întreagă.

Avem o măreaţă pildă vie care ne vine dela Sibiu. Iniţiativa particulară înfiripată în atmosfera evanghelică radiată de I. P. S Nicolae nu poate rămânea un gest izolat într'un colţ de ţară. Ea trebue să producă roadele cele mai bogate în tot cuprinsul teritoriilor locuite de români.

Deaceea trebue să constatăm că ne găsim în faţa unui eveniment de răscruce de drum. Lumea nouă care se naşte, noua involuţie a spiritului în materie, vibrează cu putere în capitala spirituală de astăzi a Ardealului românesc.

Geniul Patriei de baştină a românilor, Ardealul, are din nou cuvântul. Noua renaştere porneşte tot de pe plaiurile în-

sorite din cari au eşit în trecut purtătorii de cuvânt ai redeşteptătorii noastre naţionale de altă dată.

EVANGHELIA, CRUCEA, PATRIA, NEAMUL, MAMA, COPILUL; iată puterile dătătoare de viaţă cari apar la orizont, odată cu iniţiativa luată sub inspiraţia I. P. S. S. Nicolae pentru înfiinţarea cooperativei **„Sănătatea Neamului"**.

Ardealul a ridicat un nou stindard. Să ne înşiruim cu toţii cu entuziasm sub faldurile lui.

COPIII NEAMULUI VOR FI SALVAŢI.

„România Eroică"

Parașutiștii [1])

Fierbea cerescul ocean în zare
De nouri purpurii învolburat.
Din hău, cuirasate 'n sbor planat
Își profilau aripile, bizare;

Sub ele, neașteptată mișunare,
Ce, poate, din spiraiuri a picat,
Meduzele noianului străbat
Adnâcul cu-o vrăjită scufundare.

Pe rând, ating pământul. Ca 'n povești
Când es din nuferi roiuri ostășești,
Răsar dintre carole uriașe,
Arhanghelii tăriei și pornesc
Să 'nfrunte hoardele vrăjmașe,
Spe-a desrobi ogorul românesc.

I. GR. PERIEŢEANU

---

1) Din volumul *Isvorul Anilor.*

Imperative categorice

1. Să creiăm solidaritatea naţională, de sus până jos, cu toate mijloacele: politice, morale, sociale.

2. Să ştim, că spaţiul nostru vital se întinde până acolo, până unde se aude slovă românească şi palpitări de inimi getodaco-romane.

3. Să ştim, că puterea şi prestigiul unei ţări şi a unei naţiuni nu constă numai în vitejia ostaşului, ci şi într'o perfectă; integrală şi strânsă concordanţă sufletească.

4. Să curăţim grădina neamului de neghina elementelor inadaptabile la noua spiritualitate a eroismului creator de valori morale şi spirituale.

5. Să ştim, că dragostea pentru tineret trebue manifestată şi dovedită prin fapte de înţelegere şi iubire reală, părintească, iar nu prin vorbe şi subterfugii.

6. Vârstnicii să fie pilduitori în toate manifestările vieţii lor.

7. Tinerii să nu scape din vedere viziunea ideală din sufletul lor, dar nici să nu se situeze în opoziţie cu cei în etate, încărunţiţi în cinste şi muncă. Meritele, caracterul şi valoarea se verifică abia cu vârsta.

8. Să ştim, că invidia, orgoliul şi egoismul sunt cei mai răi călăuzitori în viaţă. Ele ne duc, de obicei, la prăbuşire.

9. Să ne consultăm conştiinţa, în clipe de singurătate şi reculegere, fără a o sili, urmând calea ei, şi ştiind, că ea este vocea sacră, prin care, singură, ţinem contactul cu Dumnezeu.

10. Să ne rugăm în solitudine pentru biruinţa ostaşului nostru, pentru eroi şi martiri şi pentru toţi cei în suferinţă.

11. Să combatem cu tărie şi în permanenţă puterile iadului, întruchipate, în încleştarea actuală, prin iudaism şi bolşevism.

12. Să ştim, că lupta de azi este pe viaţă şi pe moarte. Intre iudaism şi bolşevism, pe de-o parte, şi între Europa creştină şi naţională, condusă de Axă, nu poate interveni nici-o împăcare, nici-o transacţie, nici-un compromis. Desfiinţarea Cominternului este o stupidă şi sinistră ironie.

IOAN AL. BRAN. LEMENY

O alianţă diabolică

In războiul trecut, beligeranţii s'au oprit osteniţi, la jumătatea drumului. Invingătorii de atunci nu au ştiut să înlăture pericolele cari puteau nărui în viitor roadele victoriei lor, câştigată cu sacrificiile maselor largi ale popoarelor respective.

Ei au lăsat să se desvolte în coasta lor puterea dizolvantă care avea într'o zi să ameninţe civilizaţia şi cultura întregului glob. In haosul dela 1918—19 nu ar fi fost nevoe de prea multe sforţări pentru a arunca ordine în anarhia rusească.

Egoismul învingătorilor şi lipsa lor totală de prevedere i-au împiedicat însă ca să înăbuşe pericolul în faşe, în faza lui iniţială.

Deatunci însă pericolul a continuat să crească, până când a ajuns în faza acută în care se găseşte astăzi.

In timp de peste două decenii, nu numai că nu s'a luat nicio măsură de stăvilire a răului, dar s'a făcut tot ce se putea pentruca bolşevismul să se poată desvolta nestingherit. S'a făcut un „cordon sanitar" în jurul Sovietelor. S'a dezarmat Germania. S'a organizat o serie de state tampon între Marea Nordului şi Mediterana. Şi s'a discutat la Liga Naţiunilor. In timpul acesta monstrul, izolat, pus la adăpost de orice ochiu indiscret, se desvolta nestingherit, iar germenul descompunerii pătrundea prin toţi porii în statele învingătoare şi pretutindeni.

Spania şi Franţa ajunseseră pe marginea prăpastiei.

Trei state de pe glob au eşit din inconştienta, criminala nepăsare: Italia, Germania şi Japonia. Inconştienţa însă a mers atât de departe, încât s'au luat toate măsurile pentruca acestor state să le fie paralizate mişcările, cu toate că eşirea lor pe teren era singura garanţie.

O singură mare preocupare prima pe toate celelalte: Germania, Japonia şi Italia ameninţau poziţiile dominante ale Angliei şi Statelor Unite. Statele trezite la viaţă trebuiau să fie neapărat înăbuşite în năzuinţele lor de desvoltare. Aceasta a fost grija de căpetenie care a animat politica externă a statelor aşa zise democratice. La aceasta se reducea în esenţă rolul răposatei Ligi a Naţiunilor.

In timpul acesta bolşevismul şi iudaismul au avut grija ca să cultive anarhia, dezarmarea şi lasitatea în aceste state, în rândurile învingătorilor de altă dată.

Şi astfel s'a pregătit terenul pentru actualul conflict care infestează întreaga omenire. In Europa, aşa zisele state democratice nu mai contau ca puteri militare. Aici singurele puteri cari puteau fi puse deacurmezişul bolşevismului şi al iudaismului erau Germania şi Italia. In interesul acestor două plăgi universale puterile amintite trebuiau nimicite şi scoase din circulaţie. Numai prin nimicirea acestor puteri se putea da frâu liber bolşevismului şi iudaismului ca să pună stăpânire pe glob.

Dela pacea dela Versailles şi până la izbucnirea actualului război, bolşevismul şi iudaismul au avut tot timpul pentru a-şi pregăti terenul.

Chestiunea cea mare era ca să se înlăture puterea militară formidabilă a Germaniei. Nici bolşevismul, şi cu atât mai puţin iudaismul, nu se simţeau în stare să ajungă la un asemenea rezultat.

Trebuia să se găsească un alt mijloc. Şi mijlocul a fost găsit. Puterea dizolvantă a iudaismului a intrat în joc. Germania şi Italia trebuiau scoase din luptă printr'un război european. Burghezii trebuiau să se măcelărească reciproc. In golul care se va produce în urma acestui măcel, cele două puteri destructive îşi puteau satisface toate aspiraţiunile lor.

Rezultatul a întrecut aşteptările. Nu numai cele mai nobile popoare ale Europei, dar şi Japonia şi întreaga Americă au fost atrase în conflict.

Războiul s'a transformat într'o nimicire universală. Toate puterile iadului s'au coalizat pentru a nimici tot ce e mai nobil şi mai distins în omenire, înseşi izvoarele ei de cultură şi progres.

Odată conflictul iscat, s'a putut vedea că bolşevismul şi iudaismul erau cu mult mai periculoşi decât şi-ar fi putut imagina cele mai prevăzătoare inteligenţe. S'a stabilit că vreme de peste două decenii s'a aruncat, cu o dibăcie diabolică, praf în ochii victimelor în perspectivă.

Din fericire războiul cu Sovietele a izbucnit înainte de vreme. Germanii şi noi toţi nu ne-am lăsat înşelaţi. Ofensiva

germană, ajutată de aliaţii ei, în vara anului 1941, a dejucat planul iudeo-bolşevicilor. Cu toate acestea situaţia nu e mai puţin periculoasă.

Războiul între popoarele nobile ale globului s'a declanşat. El consumă cele mai preţioase energii şi distruge bogăţiile acumulate de sute de generaţii de aprigi muncitori în ogorul culturii şi civilizaţiei umane.

Primul scop diabolic a fost atins: **„Infamii" de burghezi se măcelăresc şi se distrug între ei.** Se autodistrug. Se sinucid. Au căzut în cursa în mod diabolic întinsă de satana iudeo-bolşevică.

Ei înşişi s'au însărcinat ca să deschidă drumul larg invaziei şi prăpădului; să pregătească distrugerea civilizaţiei creştine; să arunce în sclavia iudei popoarele arice, să distrugă izvoarele milenare ale culturii şi să aducă haosul şi întunericul în omenire.

Statele „burgheze" s'au făcut avantgarda prăpădului. Cele mai nobile popoare ale globului se măcelăresc şi se distrug între ele.

E un câştig inapreciabil pentru iudeo-bolşevici. E cea mai mare crimă pe care popoarele arice şi creştine au putut să o comită faţă de ele însele, faţă de cultura şi civilizaţia rasei albe, faţă de omenire.

Ele însele au frământat globul pentru a scoate la suprafaţă forţele adverse ale altor rase cari le vor pregăti mâine mormântul.

Forţele materialiste ale iudeo-bolşevicilor s'au dovedit mai periculoase decât şi-ar fi putut oricine imagina. Din fericire însă şi ofensiva energică a acelora dintre popoarele arice cari s'au ridicat în faţa lor, s'a dovedit la înălţime. S'a dovedit că energia creatoare a acestor popoare nu-şi poate găsi rival.

Germanii, italienii, românii, flancaţi de finlandezi şi secondaţi de contingentele date şi de alte popoare din Europa, au putut până acum să ţie în loc puhoiul şi să înlăture prăpădul. Ele vor fi în stare să-l ţie în frâu şi de aci înainte. Sarcina va fi foarte grea, va fi istovitoare, dar va fi dusă la bun sfârşit.

Dar trebue să cunoaştem bine problema şi să-i disecăm toate aspectele.

Victoria bolşevicilor ne-ar aduce moartea. Inlăturarea lor

prin victoria anglo-americanilor şi printr'o anumită intervenţie problematică a lor, ne-ar aduce sclavia iudei şi moartea spirituală.

Şi într'un caz şi în altul s'ar institui domnia iudei în rândurile rasei albe. Cultura şi civilizaţia creştină ar fi condamnate. Acesta ar fi primul simptom de descompunere universală care ar apare la orizont.

Anglo-americanii luptă pentru propria lor nimicire. Dominată de jidani, această periferie a rasei albe s'a organizat în cel mai puternic sprijin al iudeo-bolşevicilor.

Pentru interese de moment uită propriul destin, destinul rasei din care face parte. La remorca jidanilor, ei înfig pumnalul pe la spate în cultura şi civilizaţia milenară a Europei.

In războiul acesta nu se rezolvă chestiunea comunismului propriu zis. Aşa zisul comunism se va rezolva pe altă cale. Creştinii primitivi erau şi ei comunişti. Morala creştină preconizează chiar principiul desinteresării, al sacrificiului pentru aproapele: **Să-l iubeşti ca pe tine însuţi, să-l ajuţi, să-l salvezi, să te sacrifici pentru el.**

Din creştinism răsare un comunism care te înalţă, te formează, te ridică spre Dumnezeire.

Câte opere măreţe nu s'au făcut sub egida spiritului de sacrificiu, a solidarităţii umane, a iubirii deaproapelui, a spiritului de comunitate de soartă, a dezinteresării creştine!

Desfiinţarea sclavajului, operele samaritene de pretutindeni, îmblânzirea moravurilor, salvarea văduvei şi orfanului, a celui slab şi oropsit; sunt totatâtea transformări creştine cari ne duc pe calea solidarităţii universale.

Creştinismul însuş pune bazele adevăratului comunism. Dar nu despre acest comunism e vorba în acest război. Aici e vorba de materialism şi abrutizare. Aici e vorba despre comunismul lui Stalin, al iudei; despre nimicirea bunurilor culturii şi civilizaţiei creştine; despre aruncarea omului în stare de barbarie; despre transformarea lui în ROBOT la dispoziţia iudei; despre teroarea blestemaţilor, a celor fără Dumnezeu; despre aneantizarea, despre nimicirea, despre asasinarea prin ură sălbatică barbară şi iudaică, a tot ce este nobil, a tot ce e spiritualizat în omenire, în profitul plevei umane de pretutindeni pusă la remorca iudaismului şi a materialismului celui mai

abject. Aici e vorba de o nouă răstignire a lui Christ şi a binelui în general, în personalitatea popoarelor cari s'au format şi au crescut sub egida Sfintei Evanghelii ; aici e vorba de punerea în funcţie a forţelor satanice, a trădării lui Kain, pentru a arunca omenirea într'o nouă perioadă de barbarie şi prăpăd.

La aceasta se reduce concursul pe care-l dă în acest război anglo-saxonii bolşevismul. E cea mai favorabilă conjunctură ce i se putea crea pentru a-şi putea ajunge scopul : **puterile arice împărţite în facţiuni cari să se paralizeze şi nimicească reciproc..**

La acest rezultat nu se putea ajunge decât prin orbirea totală a acestor popoare, prin perverţirea conducătorilor lor, prin punerea lor la dispoziţia iudeo-masonilor de pretutindeni.

E cea mai mare crimă pe care rasa arică a putut să o comită faţă de ea însăş. Prin asmuţirea uneia contra alteia a celor două tabere în încăerare mortală, şi prin întreţinerea incendiului pe care l-au provocat, iudaismul a dat cea mai reuşită lovitură din cursul istoriei sale.

Barbarii dela nord şi periferia arică alcătuesc astăzi cele mai puternice forţe armate cunoscute în istorie puse la dispoziţia iudaismului dizolvant. Şi cele mai întunecate perspective planează asupra lumii.

In aceste împrejurări, trei ipoteze se pot pune cu privire la rezultatul conflictului :

Zdrobirea ruşilor de către germani, cari, la rândul lor, vor fi şi ei zdrobiţi de anglo-amercicani ; Victoria completă a germanilor şi a aliaţilor lor contra ambelor tabere coalizate, contra ruşilor şi contra anglo-saxonilor ; Victoria complectă a duşmanilor axei.

Am pus în prima linie ipoteza zdrobirii germanilor şi ruşilor în acelaş timp, pentrucă sunt atâţi naivi cari o cred posibilă.

Aceştia se pun în ipoteza că slavii barbari dela nord nu vor fi lăsaţi de anglo-saxoni să pue stăpânire pe Europa şi să distrugă focarele de civilizaţie.

In scopul nimicirii Ruşilor, tot atât de periculoşi pentru anglo-saxoni, cât şi pentru celelalte popoare, se tergiversează de atâta timp cu crearea celui de al doilea front în Europa.

Se dă astfel răgaz germanilor şi ruşilor ca să se macine

reciproc, pentruca la urmă anglo-americanii să-i poată nimici pe amândoi.

Am spus că concepţia e naivă, căci pe lângă că implică o trădare odioasă din partea anglo-saxonilor faţă de aliatul lor bolşevic, trădare de care la urma urmei ar putea fi capabili, dată fiind morala abilă de care se conduc, dar trebue să avem în vedere că dacă armata bolşevicilor a putut să ţie piept celei mai puternice armate depe glob, şi să obţie faţă de ea şi anumite victorii răsunătoare, această armată va găsi cu eficacitate şi mijlocul ca să împiedice orice amestec al anglo-saxonilor pe teritoriile râvnite de sovietici.

Tot aceşti naivi mai spun că anglo-americanii vor impune principiile democratice, în virtutea cărora se va asigura autodeterminarea şi libertatea tuturor popoarelor.

Se uită că acest principiu nu poate fi aplicat în împrejurările actuale. Principiul ar trebui să fie aplicat întâi în Rusia Sovietică. E o chestiune gravă de salubritate mondială înlăturarea barbariei bolşevice depe imensul spaţiu rusesc.

O Rusie luptătoare alături de anglo-saxoni şi în conformitate cu însuşi concepţiile acestora nu se poate însă îmbucătăţi. Rusia, chiar zdrobiă, va trebui să rămână, în cazul cel mai fericit pentru popoarele înconjurătoare, în frontierile ei dela 1918.

O asemenea Rusie rămâne tot atât de periculoasă, caşi o Rusie pe deplin victorioasă. Ea s'a dovedit o putere militară care, spre deosebire de celelalte puteri armate ce-i sunt aliate, a reuşit să se impue faţă de germani.

Mentalitatea bolşevică eşită din război cu o asemenea aureolă, în mai puţin decât câteva decenii, va fi în stare să creeze noui forţe cu cari să pornească, de astădată fără replică, la cucerirea lumii.

In adevăr cine ar mai putea să-i stea în cale ! Odată Germania înlăturată, e ridicol să ne închipuim că eventualele state tampon, ce ar fi să se reînfiinţeze dela Marea Nordului şi până la Egipt, ar putea să o ţie în şah. Şi cu atât mai puţin nu ne putem închipui că armatele anglo-americane şi ale Franţei reconstituită ar ocupa Europa pentru a sta ca o stâncă de granit în faţa pericolului mortal dela răsărit.

Problema rusă nu se poate rezolva decât prin victoria com-

pletă a germanilor și a aliaților lor. Pericolul barbarilor dela nord nu poate fi înlăturat decât prin eliminarea lor definitivă din Europa. In acest scop granițele acestui continent trebuesc împinse mult spre răsărit, popoarele din aceste regiuni complet eliberate și remorcate la carul culturii și civilizației europene

Numai prin asanarea completă a imensului spațiu rusesc, Europa va fi eliberată de presiunea barbariei, de imixtiunile asiatice, de infiltrațiunile mongolice în spațiul ei vital. Numai prin această însănătoșire radicală, Europa va putea redeveni ea însăși și să-și asigure liniștita desvoltare în viitor.

In ipoteza a treia soarta Europei și a lumii e pe deplin pecetluită. Germenii distrugerii vor fi semănați din belșug. Arienii vor eși din circulație. Numai naivii pot crede că, după nimicirea Europei, anglo-americanii ar fi în stare să ia în mâinile lor mercantiliste și iudaizate, stindardul acestei rase și să-l ducă mai departe în triumf. Ele înșele își vor fi săpat groapa. Anarhia și barbaria bolșevică vor pune stăpânire și pe ele.

Iuda și satana vor rămânea singuri stăpâni.

Trebue să vedem clar în evenimente. Ne amenință cel mai mortal pericol care ne-a pândit vr'o dată.

Defecțiunea anglo-americană de pe linia cea dreaptă a apărării rasei proprii a dat putință inamicilor milenari ai Europei să o amenințe în însăși existența ei. Anglo-americanii s'au pus deacurmezișul celor mai vitale interese ale noastre.

Trebue să avem energia de a vedea clar, curajul de a spune, și mijloacele de a înlătura primejdia mortală pe care armatele Anglo-americane o poartă cu ele.

Fie bolșevice, fie anglo-saxone, armatele inamicilor axei nu pot aduce în cutele drapelelor lor decât moartea Europei.

ION COLFESCU-DELATURDA

Incurajați „ROMÂNIA EROICĂ"
Citiți-o și răspândiți-o.
Faceți-o să treacă din mână în mână.

Vadul

Când Sissy Marian a cumpărat, chilipir, acum câțiva ani, casa din strada Alexandru Odobescu Nr. 1 bis, toată lumea a întrebat-o dacă n'a înebunit.

Cei cari o cunoșteau mai bine — rudele, pritenele vechi, — își exprimau convingerea că de bună seamă a luat-o, pentru că habar nu are ce a fost acolo. Altfel nu se vâra ea într'o asemenea văgăună.

Sissy Marian i-a asigurat, pe toți, că a știut foarte bine cine ședea acolo, când a semnat contractul de vânzare-cumpărare, dar ei nu-i pasă: omul sfințește locul. Ce, casele în cari au stat preotesele dragostei să nu se mai închirieze, să nu se mai vândă? Dacă s'ar vota o lege ca aceste locuințe să fie dărâmate sau arse, fără îndoială că, — în câteva decenii — pământul întreg ar rămâne o ruină. Prin ce casă n'a trecut măcar o fecioară nebună, măcar o frumoasă păcătoasă?

Adevărul e că, înainte de a cumpăra imobilul, nimeni nu i-a spus că la Nr. 1 bis, în strada Al. Odobescu, era de mulți ani, leagănul cel mai vestit al hetairelor cetății. După ce aflase, prin bunăvoința prietenelor, era prea târziu: ar fi trebuit să cheltuiască enorm ca să anuleze contractul, să se mute din nou, să-și strice mobila și nervii. Mai mare scandalul! Și pentru ce? Reputația unei case! Dar chiar oameni cu o reputație nu prea frumoasă își văd de treabă și sunt stimați de toată lumea. Dar un imobil! Ce-i păsa ei cine a stat acolo? Dacă ar fi venit, de pildă, din provincie, deunde ar fi aflat el ce se vorbește despre proprietate? N'o interesează!

Ea, Sissy Marian era prea sus în stima tutulor, ca să-i poată umbri reputația faima din trecut a actualei sale locuințe. Grija asta s'o aibă ea: că a stat nu știu cine, înaintea ei, în casa pe care o ocupă acum! De fapt prietenele o invidiau pentru ocazia ce găsise: luase o casă de două milioane, cu câteva sute de mii. O afacere strălucită, se spunea prin saloane, adăugându-se că „acest noroc are și un mic punct negru, dar cucoanele nu-și prea fac, după răsboiu, atâtea scrupule morale".

D-na Marian nici nu se sinchisea când auzea, în societate, pe câte o moțată:

— „Dar nu m'aș fi mutat, într'o asemenea „speluncă", să-mi fi dat miliarde!"

— „S'a bucurat Marianca de eftinătate. Păi a știut el, proprietarul, dece a dat-o pe nimic: pentru că avea flegmonul ăsta. Eu cred că ar fi dat-o și mai eftin, numai să scape de ea, de rușine".

— Eu, să fi fost în locul lui, îi mai dam și dela mine celui dintâi cumpărător, numai să mă debarasez de pacoste! Păi ce, e puțin lucru să-ți iasă, mă rog, numele că patronezi astfel de întreprinderi productive?"

— „Chilipir — chilipir, nu zic ba, dar mai bine își lua o căscioară mai micuță, cu teren mai îngust, dar în schimb curată. Ce folos că s'a pricopsit cu hărăbăia aia mare, căreia numai felinarul roșu îi mai lipsește!"

Așa grăia mahalaua. D-na Marian tăcea.

E drept că primele zile, după mutare, i-au fost lui Sissy Marian, foarte neplăcute. Era mereu supărată de oaspeți nocturni: ciocănituri în ușă, discrete bătăi în geamuri, clanțele încercate în fiecare clipă, semne de nerăbdare, serenade în surdină. Ba s'a ivit chiar câte un bețiv care încerca să intre cu forța în casă, îmbrâncit și plesnit de Julișca, bucătăreasa cât ușa, pe care o moștenise dela răposatul ei bărbat. Abea îi convingea să plece palmele late și butucănoase ale unguroaicei și se pomenea, din nou, cu ei, sau cu alții — cine sta să-i identifice? Unul striga în gura mare:

— „Aici e local public? Ce, îi primiți numai pe sprânceană?"

Slujnica își pusese după ușă un ciomag și, când vedea că nu mai putea să-i răsbească, îi mai croia și cu el și-i punea pe goană.

A răbdat o vreme, dar — în sfârșit — a dat Dumnezeu și musafirii începură să se mai rărească: aflaseră, de bună seamă, unii dela alții, că ușile sunt acum zăvorite.

O mai necăjeau, câteodată, prietenele răutăcioase:

— Nu pot să vin la tine, dragă, mi-e imposibil! Ce, să zică lumea că mă duc la întâlnire? Sunt case în care nu se poate intra fără să-ți lași afară reputația".

O fostă colegă de școală, vestită în toate cercurile pentru apucăturile ei libere, nudistă cu reputație, îi zisese:

— „Când oi eși dela tine, te pomenești că mă înhață agenții brigăzii de moravuri!"

Văduvă tânără, frumoasă, cu ceva avere, Sissy Marian era pururea înconjurată de o ceată de suspinători, din care fiecare o ceruseră în căsătorie cel puțin odată. Dar ea era hotărâtă să deschidă bine ochii, de astă dată. Se păcălise prima oară. Regretatul Marian, fusese cel mai stricat om din București și deaceea murise la 30 ani. Bun, cinstit, muncitor, în schimb bea de stingea și umbla după femei, lipsind cu săptămânile de acasă. Om nărăvaș!

Acum Sissy crede că are destulă experiență spre a nu mai face un pas greșit. Dece s'ar grăbi? Norocul tot îi va veni, — dacă o fi să vie. In definitiv dece era să-și pună capul sănătos subt evanghelie? Casă avea — nu glumă: un mic palat — acțiuni de peste un milion la băncile cele mai sigure, putea să trăiască fără grijă de acum încolo. Nu știa ce fel de cercetări să mai facă, atunci când o cerea cineva. Își punea neamurile și prietenele să se intereseze de el, ce apucături are, dacă bea, dacă joacă pe la cluburi, cărți... Rar om despre care se vorbește numai de bine, — rar informator obiectiv. După trista experiență, făcută cu prilejul primei sale căsătorii, Sissy Marian nu-și mai dădea seama de lucrurile acestea. Recurse chiar la serviciile îndoelnice ale unui așa botezat detectiv particular. Acesta o storcea de bani regulat, spre a-i comunica, invariabil, că „tânărul are o prietenă". Dar ce tânăr, în lumea asta mare, n'are o prietenă? Toată lumea cunoaște daraverile stea, afară de frumoasa văduvă din strada Alexandru Odobescu.

Pe unul îl refuzase, pentrucă ar fi avut nasul prea mare, deși era un băiat excelent; pe altul, din potrivă, pentru că avea nasul prea mic și „cârnia" ar fi un semn de obrăsnicie; pe vreo doi, pentru că erau prea mărunți; iar pe alții câțiva pentru că erau prea înalți; pe cei mai mulți pentru că erau încurcați sau îndrăgeau băutura, — ca și repausatul.

Și anii, nepăsători, treceau fără să se mai întoarcă.

Sissy Marian, sătulă de căsnicie, se simțea bine în casa ei, tăind cupoanele, ce-i aduceau un venit suficient, curtată de toți, respingându-i în mod delicat cu grămada, singură, între lucrușoarele ei, pe care le iubea ca pe niște rude.

Nu băga de seamă că timpul se scurge, cercul de admiratori se restrânge și numărul candidaților la mâna ei scade treptat.

Intr'un rând era aproape să se înţeleagă cu un talentat artist, dar când stătu mai mult de vorbă cu el, constată că n'a citit nici măcar zece cărţi în viaţa lui, că-i îngâmfat, plin de personalitatea sa şi simplu de tot. In sfârşit se logodi cu un ofiţer, când primi următorul bilet:

Stimată doamnă Marian,

„Are trei copii cu mine, te rog nu-mi face răul ăsta. D-ta te poţi mărita uşor cu un altul, eu însă rămân pe drumuri".

O nenorocită.

Aşa a rămas Sissy Marian nemăritată. Era gata să condamne pe oricine, fără a cerceta în mod serios dacă e sau nu vinovat. Mai târziu a aflat că nenorocita cu trei copii, ce-i trimisese anonima, era chiar artistul analfabet pe care-l refuzase. In timpul acesta însă ofiţerul făcuse o partidă strălucită şi plecase în străinătate, de bună seamă ca s'o uite.

Şi anii treceau cu aceeaş grabă, prin strada Al. Odobescu Nr. 1 bis, ca şi prin alte părţi. Veni cascada băncilor şi prăbuşirea acţiunilor: din milionul ei nu mai rămase decât un maldăr de imprimate multicolore, hârtie maculatură, enervantă prin amintirile ce stârneau.

Sissy nu mai avea acum nici un venit, nici o avere, în afară de casa în care locuia. Prietenele se răriră, de când Julişca nu mai făcea de câte cinci şase ori ocolul musafirilor cu tăvile încărcate de bunătăţi.

Oglinzile se obrăsniciră de tot: îi aruncau în faţă defecte pe care ea le tăgăduia cu încăpăţânare. Croitoreasa pretindea că talia ei ar lua proporţii monumentale — mai ales decând nu mai cheltuia nebuneşte pe toalete de seară. Nici o rochie nu-i mai venea bine: după opinia croitoresei se îngrăşase din cale afară. Sissy Marian ajunsese acum o cucoană planturoasă, îmbrăcată cam fără gust, cu blănuri roase pe margini şi cu pălării scumpe, dar demodate. Intrebuinţa parfumuri de calitatea a doua şi îşi ocolea fostele prietene, evita vechile cercuri.

Şi anii treceau de astă dată, prin strada Alexandru Odobescu Nr. 1 bis, parcă mai repede decum se scurgeau, pe vremuri în strada Frumoasă, unde şezuse înainte de a cumpăra casa rău famată. Dădu drumul Julişcei, pentru că nu mai avea

de unde să-i plătească, nu două mii de lei pe lună, cât avea la început, dar nici măcar o mie, cât îi făcuse în urmă. Acum gătea singură, îşi luase o fetiţă cu anul ca s'o trimită la târguit.

Altfel era liniştită, deşi, din când în când, tot se mai abăteau trecători întârziaţi pela uşa ei. Mulţi veneau cu maşina deadreptul dela gară: erau din cei ce nu dăduseră de mult pe acolo, provinciali sosiţi din cine ştie ce depărtări albastre.

N'o mai vizita nici o prietenă, nici o rudă: nu mai avea ce să le dea. Rămăsese singură, ca eroul colosului dramatic dela Nord, numai că nu era deloc puternică. Singura ei forţă era slăbiciunea, erau lacrimile — iată ce-i mai rămăsese. Ipotecă locuinţa, într'o răsvrătire a fiinţei sale de altă dată. Ce, să sufere, ca să lase casa moştenire altora? Doi-trei ani învie vechea splendoare: toalete plimbări, strand, serate. Dar prietenii îi dădeau acum să înţeleagă că, la vârsta şi la proporţiile ei fizice, ar trebui ca dânsa să-i curteze şi să le facă daruri.

Stând izolată, în casa asta mare, era surprinsă de nelinişti ciudate. Banii, după ipotecă, sburaseră şi, acum, nu mai avea cu ce să-şi plătească ratele, dobinzile. Rămăsese, de astă dată, şi mai singură. Incepuse să înţeleagă, în sfârşit, partea de tot prozaică a vieţei. Ori cât se sbătea ca să nu priceapă, era zadarnic.

Singuratică îşi închipuia, în nopţile de nesomn, orgiile petrecute între pereţii locuinţei sale, înainte de a o cumpăra dânsa. Vedea, între vis şi viaţă, pe când sta lungită în chaise-longue, bărbaţi frumoşi înaintând în spre ea cu mâna dreaptă întinsă, oferindu-i cupe de şampanie. Noaptea se desfăşuraseră aici acele petreceri sardanapalice. I se părea că, în aer, plutesc încă miresmele parfumurilor stropite pretutindeni, amintirile sărutărilor pătimaşe, ecourile strigătelor de iubire şi de beţie ale mercenarilor dragostei. Vedea danţuri în vârtej, hore de trupuri goale, auzea o muzică inexistentă.

Cât fusese de fericită, înainte de a intra în casa asta! Acum ajunsese la vorbele din Apocalips: „cu cât s'a slăvit pe sine şi s'a desfătat, pre atât daţi ei chin şi plângere".

Nu înţelegea însă pentru ce e pedepsită, că nu făcuse rău nimănui. Răbdase totul primului ei soţ, mulţumindu-se să vadă numai partea veselă a vieţei să se amuze cu el în zilele bune şi să-i erte greşelele făcute în zilele rele. Toată viaţa şi-o strică

case, cumpărând casa asta nenorocită. Parcă un blestem plutea asupra ei. Sărăcia îi modifica sufletul. Simţea c'o să piardă şi imobilul şi o să rămâe pe drumuri. I se ivise evantae la ochi şi bătrâneţea parcă ar fi căzut de sus, aşa de repede o învăluia. Înţelese că timpul e ireversibil.

Sissy Marian începuse să uite că a fost odată tânără, că a fost odată frumoasă şi că a făcut parte din lumea bună.

...În ziua aceea de toamnă nu mâncase. Luase un sfert de pâine neagră şi o bucăţică de brânză, dela prăvălia din colţ, pentru mica servitoare. Ea răbda. Băuse un ceai. Ajunsese rău, Era însă proprietară, dar zidurile nu se mănâncă, impozitele cresc şi datoriile nu ţi le plăteşte nimeni. Prin faţa ferestrelor ei triste, frunzele veştejite păreau că mătură nădejdele ei spulberate. Începuse să se înserereze. Un vânt rece arăta că, în curând, va cădea zăpada, va veni iarna.

Sissy Marian sta singură şi trsită în odaia dinspre stradă, parcă bătută de Dumnezeu. Deodată se auzi o bătae în geam : încă unul care n'a prins de veste că pe aici nu mai e ce a fost odată. Zăpăcită, întinse mâna înspre sonerie, ca să apese de trei ori : semnul convenit, prin care Jalişca înţelegea că trebue să iasă în uşă şi să gonească, prin orice mijloace, pe musafirul nepoftit. Dar, vai, electricitatea nu era plătită de câteva luni, soneriile legate de ea erau moarte — în casă ardeau lămpi cu gaz ; iar Julişca nu mai era, de câţiva ani, la dânsa A doua bătae : un nerăbdător. Blestematul de vad... comercial ! Se făcu tăcere : oaspetele aştepta. Mii de gânduri stranii năvăliră în capul văduvei. Afară, vântul începuse o simfonie ciudată. Sissy Marian se ridică în picioare : pe dinaintea ochilor îi trecea, într'un fantastic film vorbitor, toată viaţa ei. Se spune că asta se întâmplă condamnaţilor la moarte : revăd, pentru ultima oară, tot trecutul lor — apoi cade cuţitul ghilotinii. Nu era şi ea o condamnată? Părea c'o strânge ceva de gât. Ciocănitura se repetă, de astă dată în uşă. Vizitatorul cunoştea tainele locuinţei : mergea la sigur. Decе s'ar teme ? Nu se afla în strada Al. Odobescu Nr. 1 bis ?

Condamnata se apropie de uşă, timidă, dar se retrase revoltată, învinuindu-se de inconştienţă. Un necunoscut voia să intre, cerea adăpost, cerea dragoste, cum ar fi cerut „colonniale" la băcanul de peste drum. Şi ea... nenorocita !

Ce frumoasă şi ce mândră era odată Sissy Marian. Ce

„sateliţi" avea. Ce colonei, ce consilieri de legaţie, ce industriaşi a refuzat. Timpuri trecute. Ah, filmul, ce repede se desfăşoară şi cât e de batjocoritor ! Ghilotina, ştreangul, foamea, vadul...

Tremură, dar luă totuşi o hotărâre. Toate drumurile îi erau închise. Nevoia imediată, foamea o îmboldea. Inaintă, din nou, în spre uşă, uşor, deschise pe nesimţite, apoi se retrase speriată şi zise îngânându-se :

— Intră.

CONST. RÂULEŢ

DIN IMPERATIVELE CATEGORICE ALE FUEHRERULUI :

Germanii vor dreptul de a dispune singuri, drepturi pe cari le au toate popoarele şi nu fraze.

Tebue să fac astfel ca dreptul să nu fie transformat în injustiţie.

Cnâd am fost la Roma am văzut că istoria umanităţii este privită sub un unghiu prea îngust. Un popor poate să se dezvolte după mii de ani.

Lucrurile s'au schimbat. Formele exterioare s'au schimbat. dar substanţa popoarelor rămnâe eternă.

Aveţi deptul să purtaţi sus capul vostru german. Nu ne vom mai pleca niciodată sub dorinţa streină. Jur acest lucru. Dumnezeu atotputernicul să-mi vină în ajutor!

(Din discurnul ţinut la 12 Sept. 1938 la congresul naţional socialist din Nuerenberg, după „Universul" Nr. 251 din 15 Septembrie 1938).

Un imperativ pe zi:

In viaţă, decât să învingi printr'o infamie, mai bine să cazi luptnâd pe drumul onoarei

La temelia statului stă familia, care trebue să facă din copii eroi, gata de luptă pentru Neam.

Portul „Dac“

(Urmare din numărul trecut)

EROII DIN NOVACI-GORJ CÂNTAȚI IN VERSURI

„Pentru tine spurcat rus
Veni ordin și m'am dus
Dusu-m-am și dus oi fi
Până-i lumea n-oi veni“

Cum a învățat și de unde Raveca Schiopârlan din Novaci-Gorj să compună „viersuri de jale“.

Raveca Schiopârlan, este acum în vârstă de 39 ani. Ea mărturisește că odată cu vârsta își pierde din vioiciunea cu care era obicinuită a compune cântece de jale pentru morții în floarea vieței.

Deși ea nu are decât 4 clase primare, încă de mică, la vârsta de 9 ani, a învățat să compună astfel de „viers“-uri de jale, dela două fete din Poiana (Sibiului) refugiate în războiul mondial la Novaci. De atunci ea face „viersuri“ mereu și a devenit cunoscută, nu numai în tot satul, dar și în satele vecine... Cred totuși că răsunetul mare pe care-l are *viersul de jale* cântat cu ocazia morții celor tineri, în Novaci, se datorește și faptului că o parte din populația satului Novaci, și cea mai însemnată, *e de proveniență din Ardeal* de prin părțile Sibiului. Ea și astăzi se ocupă exclusiv cu creșterea vitelor, având gospodării închegate, asemănătoare cu ale celor rămași dincolo de munți.

Am constatat că peste munți, viersurile ocazionale la îmormântare sunt mai mult sau mai puțin comune. Din Feleac, jud. Cluj, de exemplu, am recoltat un material bogat de astfel de versuri. Dar, e o deosebire între felul cum se aplică viersul acolo și cum se aplică aici. Aici, el nu numai că se cântă, de 2—4 fete sau neveste, dar în multe cazuri se si *scria pe crucea tânărului sau tinerei dispărute.*

Crucea e din lemn. Scrierea deși nu ține mult [1]) atâta

1) Impotriva întemperiilor e protejată de modul cum e construită crucea.

însă cât ține, poate da de știre lumei de moartea timpurie a unui tânăr într'un fel cu totul original.

Deci, să nu uităm că *influența* e venită de peste munți și că aici viersul se sapă sau scrie pe cruce, după ce e cântat. Probabil cu mo făceau dacii, cândîși cântau morții în versuri, fără însă ca să fie păstrat și scrisul. Raveca Schiopârlan [2]) întrebată, dacă și în Poiana vers-urile se scriu pe cruce, răspunde că nu știe, dacă se scriu sau nu.

Cum se compun? De câte feluri pot fi versurile?

S'a arătat cum Raveca Schiopârlan, de 39 ani, se plânge că odată cu vârsta, scade și voiciunea cu care compune: „acuma mi-e mai greu. Mă plictisește mai mult“. Spune că acum, are „alte gânduri“, înțelegând că nu-i mai stă capul la cântece, grijile gospodăriei primând. Cu toate acestea „îl compun fiind mortul pe blană“ sau, „a moment“, ceea ce nu face decât să dovedească o mare putere de improvizație.

In alți termeni, se poate spune că Raveca Schiopârlan posedă pentru alcătuirea versurilor „talent“ ,deși ea nu are cine știe ce „cultură“. Sentimentele își primesc o formă potrivită, iar ideile, o articulație relativ logică în sensul că îmbrăca pe cât se poate realitatea.

In fond „viersu“ sau cântecul se obișnuiește numai la cei ce mor în floarea vârstei. N'ar fi cazul să facem vreo deosebire între unele și altele. Tinerețea e una, deci și categoria acestor cântece nu poate diferi. Nu e tot una însă dacă tânărul a murit acasă, între ai săi; sau dacă a murit pe front. Bradul tăiat și adus din pădure (ne mai având acum mormânt), se pune la cruce *așezat lângă drum;* de preferință în fața casei sau lângă biserică, cum în Novaci e cazul lui Ion I. Coconețul de 28 ani, mort în luptele din Crimeea în ziua de 15 Ianuarie 1942, ori al lui Gh. Gh. Ciocan, la fel, mort eroic în Crimeea într'o lună de primăvară, la fel de tânăr.

Am putea împărți atunci *viersurile* în două, după felul morții celui dispărut. O parte în care arătăm cum se cântă

2) De drept Raveca Coconețu și numai zisă Schiopârlan.

cei căzuți pe câmpul de luptă, iar în altă parte, cei al căror sfârșit s'a întmâplat în sat.

Cadrul diferă, deși pforunzimea sentimentelor poate fi aceeași. De o parte, viersuitoarea va căuta să ne transpună „undeva pe front"; să lege, sufletește, cazul îndepărtat al morții, de cei rămași acasă și deci să avem deafface cu o perrspectivă cu mult mai dramatică.

Apoteoza își primește astfel un înțeles înalt. Drept care simbolizează viața veșnic tânără, acum curmată în floare, străjuește la o cruce fără de mormânt... Pe când în al doilea caz, cadrul în care se desfășoară acțiunea, deși este excepțional, pare mai normal decât în cazul dintâiu.

Eroii, cum sunt cântați în versuri la Novaci Gorj.

Interesant e, că în cântec, viersuitoarea lasă loc să glăsuească în cuvinte rimate, însusi... dispărutul, ca și când și-ar depune încă odată firul vieței sale, ca apoi să fie în stare a se rupe dintre ai săi. Viersuitoarea, în cazul de față, nu e decât o *interpretă*, mai mult sau mai puțin fidelă a sentimentelor ce le are dispărutul voinic față de ai săi și de satul său, care acum își doarme somnul de veci:

„Departe de țara mea
Cu dor dela mămița..."

„Țara mea" și „mămița", iată un concret care este leit motivul ce revine în aceste versuri — ceea ce dovedește că, interpretul sentimentelor celor dispăruți pe câmpul de luptă, răspunde atât inimei eroului („țara") cât și inimei mamei sale („cu dor dela mămița"). Interpreta brodează pe un fond profund psihologic și caută să îmbrace ceeace e adevărat; satul și pe ai săi,[1]) fiindcă aceștia i se pare ei că îi răsare în minte voinicului căzut; ca un cadru din care nu se poate rupe. E universul lumei noastre dela țară, care pentru erou

1) „Primii ordin și plecai
Numai jale în sat lăsai...
In sat și între ai *mei*
Când m'am despărțit de ei"...

e o realitate; singura realitate. *„Țara și mămița mea"*, univers mai restrâns, dar cu mult mai real decât ne închipuim noi:

„Ii scriam mămiții mele
Să mai alin din durere,
Dar vedeam eu prea bine
Că nu poate veni la mine
Că-i iarnă și drumul greu
Și-i departe satul meu".

„Iarna" și „drumul greu" constiute elementul dramatic care sapă o prăpastie între vis și realitate.

Iată cum viersuitoarea, e pusă deabinelea între obligația de a răspunde sufletește voinicului, căzut pe câmpul de luptă, și mamei sale care, propriu zis, e întruparea de totdeauna a regretatului, căci altfel, nu și-ar formula adecuat această stare de lucruri:

„Mângâierea e departe
Până la mine nu străbate...
Așa mi-am dat ieu viața
Strigând pe mămița mea".

Mama își face loc în cântecele de jale, în felul de mai sus, lucru care, corespunde și sentimentelor voinicului — fiindcă — „viersuitoarea", la întocmirea cnâtecului ține seama de scrisori, precum și de tot șirul de momente prin care a trecut eroul, cum de altfel se vede și din descripția de care e urmat „viersul de jale".

Se poate spune că mama, în sufletul voinicului ocupă un loc central — mama își reliefează și ea sufletește regretul și se caută parcă scoasă în evidență. Ea este de fapt aceea care-și întrupează regretul în „viers".

Puține lucruri sunt, dar puternic subliniate. In afară de cadrul descriptiv, care are rolul de a pune în scenă moartea eroului, restul corespunde lumii sufletești care frământă pe mama rămasă fără voinic, iar pe de altă parte, pe voinic fără de ai săi, cari formează una cu satul de sub munte, purtat în suflet continuu prin stepele întinse ale Ucrainei.

„Pentru tine spurcat rus
Veni ordin şi m'am dus...
Dusu-m'am şi dus oi fi
Până-i lumea n'oi veni"...

Am arătat că elementul descriptiv ce revine în cântecele de jale are rolul de a pune în scenă, acţiunea principală şi întâmplări din viaţa eroului. In cele din urmă cântecul revine la esenţial ,ca în cazul lui I. I. Coconeţu, când elementul dramatic nu-l constitue atât moartea eroului, cât copilul rămas orfan...

„Din Odes-am scris acasă
La ai mei şi la nevastă;
Din Crimeea iar am scris
Că sunt sănătos am spus...
Deci trimesei trei scrisori
Făr-a mă gândi că mori".

Iată o altă întâmplare ce îngroaşe deabinelea firul ţesut în broderia dramei ce se cântă cu ocazia acestui viers de jale:

„Când mi-a scris a mea nevastă
Că am şi eu o fat-acasă
Doamne bine mi-a părut
Şi să mi-o văd aş fi vrut"...

De astă dată sufletul eroului e stăpânit de dorul copilului ca şi când ar fi copleşit de o speranţă care-l depăşea. Şi faptul că-i copil orfan, ridică şi pentru cântăreţ o problemă gravă sufletească. Societatea răspunde prin ea şi apreciază dela caz la caz că e într'adevăr excepţional de semnificativ ceeace se arată. Aşa dar, dincolo de sentimentul, să zicem al iubirei de mamă, al dorului de sat şi de ai săi, acum esenţial pentru noi e copilul, care pare că ar fi însăşi viaţa eroului, dacă nu mai mult:

„Şi de ia mi-este mai foc...
ia-i copil fără noroc;
ia-i copilul mimănui
că nu ştie tatăl lui.
Pă tăticu ia nu-l ştie
c'a murit la datorie
şi-a murit luptând voios
pentru crucea lui Cristos".

Câteva anexe

I. „Această sfnătă cruce s'a ridicat în amintirea scumpului nostru soţ şi tată *Ion Cotorcea*, mort în luptele din Crimeia pe ziua de 21 Martie anul 1942 în etate de 35 ani.

„Trecătorule, opreşte şi cu jale aici, citeşte şi vezi, ce foc şi mare jele, de tinereţele mele".

„Cine-ar fi mai gândit,
Doamne,
Când plecai la concentrare
Că 'napoi n'oi mai veni
La soţie şi copii.
De acas' când am plecat,
Numai eu ştiu ce-am lăsat,
Şi m'am dus
La spurcatu de rus
Dusu-m-am şi dus oi fi
Până-i lumea n-oi veni.
In Crimeea 'ndepărtată
Mi-am dat scumpa mea vieaţă.
Aşa o fi fost ursat
Să mori pe front împuşcat.
Când văzui moartea că vine ,
Fără de-ai mei lângă mine
Am strigat a mea soţie
Ia-i departe şi nu ştie
Strigai fetiţele mele
Sunt departe rău de iele
Sunt departe şi n'aud

Pe-al lor scump tată strigând...
Pe-ai mei toţi că i-am strigat
Pân' din lume m'am gătat
Dar nimeni nu mi-a răspuns ,
Că sunt departe la rus.
Acum n'am nici o putere
Fără rog pe Domnu sfânt
Să trimeată mângâiere
Şi la fetiţele mele
C'au rămas prea mititele
Cu necazuri şi cu jele
Şi îs fetele nimănui
Tatăl lor mort în război.
Mătuşe şi unchi iubit
Ascultaţi-mi un cuvânt:
Ingrijiţi fetele mele
Să se facă măricele".

2. „Această sfântă cruce s'a ridicat în amintirea scumpului nostru soţ şi frate *Ionel Ivan* în etate de 32 ani, mort pe câmpul de onoare în luptele din Crimeea pe ziua de 27 Februarie anul 1942".

„Mă rog lume călătoare
Să priviţi aici cu jale
Poza şi cu crucea mea
Eu sunt mort în Rusia,
De nu-mi mai văd soţia.
Doamne, iute m'am mai dus...
Multe-aş fi avut de spus...
Ld soţia mea cea bună
Rămasă jalnică 'n lume.
Rusule, arză-te focu
Că tu mi-ai mâncat norocu
Mi-a rămas soţia grea
Şi cu fata mititea
Mi-am lăsat surori şi fraţi

Dupe mine 'n dureraţi
Şi cu hainele cernite
Şi cu inimile fripte.
Când ne fu drag să trăim
Fraţilor ne despărţim
Ne despărţim prin război
Să plângă lumea de noi.
Doamne, cum oi putrezi
Când oi sta să mă gândesc
Că nu-i pământ românesc
Şi-i pământ străin rusesc.
Vai ce necaz şi durere,
Vai ce plâns şi mare jele.
Vai ce dor şi suspin greu
Ne-a trimis azi Dumnezeu.
Tu soţioară iubită
Rămâi de mine necăjită
Ieu mă rog de tine-aşa:
Ca să-mi grijeşti fătuţa.
Dragii mei socri iubiţi
Cu vitele necăjiţi
De-acuma 'ncolea
Să-mi îngrijiţi şi soţia,
Soţie, foc ţi-o mai fi
Când primăvar-o veni.
Oile vin dela câmp,
Ieu putrezesc în pământ.
Săraci vitele mele
Mi-aţi rămas şi voi cu jele
Dup-al vostru stăpân
Că-i mort în pământ străin
Acum toate le sfârşesc
Şi nimic nu mai grăiesc
Că trec pragul la cei morţi
Rămas bun vă zic la toţi.

3. Această sfântă cruce s'a ridicat în amintirea scumpului nostru fiu şi frate, *Nicolae Gh. Taban*. Etate de 28 de ani. Mort în luptele dela Crimeia pe ziua de 10 Ianuarie 1942.

„Asta-i viața de soldat
Primii ordin și-am plecat
Și plecăm unde nu știm
Cine știe, mai venim.
Ordenu când a venit,
Dela munte-am coborît
De-acas mi-am luat ziua bună
Dela soră tată și mamă
Mie inima-mi spunea
Că prin Novaci n'oi mai da.
N'am plâns,
Am plecat cnâtând
In război sfânt să lupt
Din drum acas-am scris,
Că sunt sănătos am spus
Ai mei de-acasă-mi scriea
Dar la mine nu venea.
Sora două luni de zile
N'a știut nimic de mine
Scrisoare când am primit
Doamne bine le-a părut.
N'am avut noroc pe lume
Să mor în țară la mine
Murii prin cap împușcat
In Crimeia 'nstrăinat..
Dragi părinți, surori și frați
Suntem tare depărtați,
Dar aduceți-vă aminte
Și de-ale mele cuvinte
C-am fost tinerel fecior
Și n'aș fi vrut ca să mor.
Am luptat ca un voinic,
Dar glonțu când a venit
La pământ m'a doborît
Ș-am murit cu foc și chin
Infocat și prea strein...

4. „In amintirea scumpului nostru fiu și frate *Gh. Gh. Ciocan*. Mort pentru patrie în luptele din Crimeia la 5 Aprilie 1942 în etate de 28 ani".

Intristații mei părinți
Și voi prieteni cunoscuți
Trecând priviți crucea mea
Și cu fotografia;
Eu sunt departe de ia
Putrezesc în Crimeia.
Foc ți-o fi mămița mea
Până ne-om împreuna
Că doi băeți ai avut
Pe-amândoi ți i-ai pierdut.
Când îmi fu pe lume drag
Muri la rus împușcat
Departe de țara mea
Cu dor dela mămița.
Pentru tine spurcat rus
Primii ordin și plecai
Numai jale 'n sat lăsai.
In sat și între ai mei
Cnâd m'am despărțit de ei.
In Tg. Jiu cât am stat
De trei ori pe-acas' am dat
Părinții se bucura
Că poate oi scăpa
Mie-mi spunea inima
Că prin Novaci n'oi mai da.
Chiar așa mi s'a 'ntâmplat
Că la Vinerea mare
Părinții mă aștepta
Eu mergeam spre Rusia
In Rusia când am ajuns
Scrisei la ai mei părinți
Vre-o trei scrisori eu am dat
Niciun răspuns n'am aflat
Când în picior fui rănit.
La spital m'au și pornit.
Din spital iar scrisei
La scumpii părinții mei
Și rugai pe mămița
Să facă cum o putea
Și să vie pe la mine

Poate mă scapă cu zile.
Ieu scriam mămiții mele
Să mai alin din durere.
Dară vedeam ieu prea bine
Că nu poate veni la mine
Că-i iarnă și drumu greu
Și-i departe satu meu...
Când în spre bine ni-a dat
La front iară am plecat.
Ieram slab fără putere
N'aveam nici o mângâiere.
Chiar în săptămâna mare
Scrisei la ai mei scrisoare
Și rugai pe mămița
Să facă cum o putea
Un pachet ca să îmi dea
Imi mângâiam zilele
Că vin sărbătorile.
Eu așteptam sărbători,
Nu credeam că am să mori.
Vai, amar, ce soartă rea
Noi pregăteam Invierea,
Dușmanul nouă moartea.
Rusule, fii blestemat
Nici atunci nu m'ai lăsat
Și te-ai aruncat cu foc
Pe min m-ai împușcat pe loc.
Vai tinerețele mele
S'au gătat în chinuri grele
Fără nici o mângâiere.
Mângâierea e departe
Pân la mine nu străbate.
Așa mi-am dat ieu viața
Strigând pe mămița mea.
Doamne, da rău m-ai certat
Să nu mor la mine 'n sat...

ION CHELCEA

Din ziarul „Basarabia" din 3 Maiu 1943:

România Eroică

Revistă pentru promovarea românismului

„Revista „România Eroică", de sub conducerea profundului scriitor și jurist Ion Colfescu Delaturda e în al 6 an de apariție, în care timp n'a cunoscut de cât lupta dreaptă și fățișă pentru promovarea românismului.

„Cu numărul 10-11 din Februarie și Martie 1943 „România Ercică" — eroică cu adevărat, corespunzând numelui, își făurește un nou pas de avânt în propagarea slovei și purului românism.

„Și acest număr, rezultat al muncii acelor dela redacția din Str. Antim Nr. 19 București, apare măreț într'un mare număr de pagini cu peste 12 articole, cronici, recenzii, spicuiri, etc. sub semnătura d-lor: Ion Colfescu Delaturda, Ion Pajură, Ion Al. Bran-Lemeny, Alexandrina Gr. Cantacuzino, George Sbârcea, Flavius, etc."...

„Fiecare articol sau chiar spicuire și cronică poartă cu mândrie și vigoare sămânța cea mai bună, menită a se întregi în drumul de reînoire național românească.

„Insăși frontispiciul revistei poartă, cu dedicație Idealului național. „Numai aceia vor purta titlul glorios de educatori ai generațiilor de mâine, cari vor fi în același timp eroi spirituali ai neamului în care au văzut lumina zilei" maximă națională din cartea „Spirit și materie" a directorului revistei.

„România eroică" merită și necesită a se găsi în biblioteca sau biroul oricărei instituții sau intelectual."

INTERNAȚIONALA III-a

S'a dizolvat internaționala a III-a. In intenția autorilor acestei dizolvări nu era decât o cursă ce se întindea adversarilor. Dar cuțitul e cu două tăișuri. Criminalitatea nordică nu poate fi consfințită pe pământ. Ea însăși nu e decât un vehicol, un instrument de purificare, de distrugere, de suferință, care are rolul lui bine definit în țesătura materială a marilor evenimente pe cari le trăim.

In intențiile autorilor această dizolvare nu era decât o cursă. Dar în fapt ea nu poate fi decât începutul sfârșitului.

IMPERATIVUL ZILEI

Zeii se luptă între ei. Oamenii nu sunt decât instrumente de realizare. Suntem în faţa unui conflict între ideologii. Puţini dintre muritori pot ajunge până la priceperea semnificaţiei acestei lupte. Mobilele conştiente ale unora sau ale celorlalţi îi pot înşela. Pot să nu fie decât mobile aparente, curse ce li se întinde pentruca, măcelărindu-se între ei, semănându-se suferinţa şi prăpădul, să se poată ajunge la purificarea, la înălţarea, la noul stadiu de spiritulizare, care în ideologie, în spirit, se pregăteşte dincolo de înţelegerea noastră obişnuită.

Se urmăreşte de o parte şi de alta victoria. Dar victoria nu poate fi decât a ideilor, a zeilor nemuritori. Nu poate aparţine oamenilor. Prefacerile ce se urmăresc de dincolo de spaţiu şi de timp, de materia trecătoare şi coruptibilă, sunt prea mari, pentruca vreunul dintre beligeranţi, cu mentalitatea lui redusă la itmp şi spaţiu, să poată spune că a obţinut victoria.

Epocalele prefaceri sunt în curs. Ele vor atinge deopotrivă pe toţi beligeranţii, oricari ar fi mobilele, scopurile cari îi animează în aparenţă.

Mamei

Pe patul suferinţei se stinge o făclie
Ca dincolo de zare să se aprindă iar,
Se sbate 'n pieptu-i viaţa 'n plină nebunie
Şi zâmbetul pe buze se vede tot mai rar.

Se frânge-un trup de mamă, se tângue un suflet
Se nărue trecutul în ochii verzi ai ei!
In faţa unui sbucium, zadarnic vreau să cuget
In mintea mea e moartea — şi moartea nu ştiu ce-i...

Am plâns-o! dulce mamă, alăturea de tine
Şi tu cu mâna-ţi albă mă mângâiai pe frunte,
Ţi-ai aţintit atuncea privirile spre mine
Şi ţi-au eşit sub geană, cristaluri vii, mărunte.

Tu, ai rămas plângând în pat de suferinţă,
Eu, mă cutremur mamă, că-i ultimul tău plâns,
Dar cât va mai fi 'n mine un sâmbur de credinţă,
Focul iubirei mele, nu va putea fi stâns.

Păşesc gândind la tine, pe drumul pribegiei,
Prin ploaia cea de aur a discului solar:
Te văd măicuţă dragă 'n pragul agoniei
Şi zâmbetul pe buze-ţi din ce în ce mai rar!..

ŞTEFAN POPESCU DRĂGUŞENI

PREOCUPĂRI

MOTTO: „Acum nu mai încap camuflări, nici complicităţi interesate, nici consideraţii de moment. Acum problema se pune net: sau cultura şi civilizaţia creştină pune stăpânire definitivă pe lume, sau anarhia moscovită şi plutocraţia iudeo-masonică vor reuşi să distrugă focarele de cultură şi de spiritualitate creatoare, cu cari europenii se mândresc de veacuri şi cari au transformat, luminat şi pus în valoare, întreaga suprafaţă a globului. Nu există altă ieşire. E o luptă unică, o luptă de început de ev nou, o luptă de răscruce cum n'a mai fost alta în istorie".
Ion Colfescu-Delaturda

Maledicţia resfrântă asupra noastră, taxată cu un procent neînsemnat de ură atavică, revoluţionează caracterul inedit pe care-l prezintă, cu această ocazie, problema revendicărilor teritoriale faţă de U. R. S. S. Niciodată nu ne-a lipsit gândul vreunei nedreptăţiri. Când, însă, ni s'au călcat în picioare toate orgoliositătile de oameni, când am fost pălmuiţi cu râncetele unei biruinţi câştigată prin teroare, când ni s'a mânjit sufletul de sudalme — nu mai poate fi vorba de nicio răzbunare. Sensul crucial al luptei noastre în răsărit ne dă satisfacţia

întâiei mari superiorităţi faţă de falimentara concepţie de viaţă comunizată.

In încleştarea titanică dintre arhanghelii crucii şi bestiile nopţii moscovite — nu încape nici un refuz, nici-o ascundere de după deget. Trebuie să biruim.

Pe drumul crucii pe care mergem la biruinţă, pe culmile desăvârşirii la care tindem, — NEAMUL NOSTRU E BIRUITOR. Noi credem că e mai frumos ca să murim pentru un ideal de viaţă creştină, decât să trăim creştini o viaţă de nimic. Nu ne este prea greu a ne da seama că a sosit ceasul răfuelilor, ceasul în care cad minciunile convenţionale ale veacului nostru ateu, ceasul în care ne prăbuşim în mocirlă sau ne ridicăm în lumină.

Luptăm. Categoric. Nu ne preocupă nimic altceva decât biruinţa definitivă. Nu ne încearcă nemulţumita niciunei adversităţi, nimic. Pentru Dumnezeu, pentru sufletul nostru, pentru plaiurile copilăriei noastre — luptăm.

Plecând dela aceste categorice imperative româneşti, d. Ion Colfescu-Delaturda — vorbind despre o selecţionare a valorilor spirituale naţionale — adăuga „dezideratul, faţă de care nu se poate porni la drum cu garanţii de succes deplin: acela de a se ţine seama de necesitatea de a se face parte dreaptă tuturor provinciilor locuite de români".

E nevoie, oare, a se mai aminti lucrul acesta? Nu! Nu mai poate fi vorba de un separatim oarecare, de orice ordin, acum când înfrăţirea ni s'a făcut. In cel mai rău caz, se poate aminti: dreptatea să fie dreptate. Când, însă, ne-a atins aripa rece a morţii înţelegem viaţa mai bine. E cazul nostru. Să ne preocupe mai mult neamul decât nimicuirle de toată ziua.

Bucuriile anilor de belşug şi tihnă le plătim astăzi cu sânge. Prin aceasta ne atribuim, oarecum, şi o scuză... Pe viitor — ni se pare că ne vom măsura mai bine entuziasmul. Să ne fie de bine! Inlocuind dominaţiile ne aparţine pe deaîntregul — atâtea voluptăţi ale cunoaşterii de sine. Preocupările noastre sunt — trebuie să fie! — altele.

PETRE A. BUTUCEA

Eclipsa demnităţii naţionale

Un neam în timpul lui de desvoltare are epoci de ascensiune şi epoci de decădere. Epocile de ascensiune de multe ori sunt urmate de eclipse morale cari întunecă orizontul şi calea unui neam. In beatitudinea ce urmează epocelor de ascensiune sau de realizări măreţe, neamurile de multe ori uită sacrificiile şi luptele duse de înaintaşi şi cad într'o letargie care sufocă şi anihilează tot ce e conştiinţă şi demnitate naţională.

Această sufocare este anticipată de cele mai multe ori de o criză morală, de o criză spirituală, a cărei consecinţă se arată într'un timp mai apropiat sau mai depărtat. Avem exemplul eclatant din trecut cu imperiul roman a cărui faimă s'a dus peste toată lumea cunoscută pe atunci, şi care în urma desfrâului şi a decăderii morale a ajuns pe panta prăpastiei.

Apoi alte state, ca Franţa, Spania, şi întrucâtva şi noi, dacă am face o examinare obiectivă, am ajunge la concluzia că anul funest 1940 a fost anticipat de o perioadă de criză morală, în care a căzut neamul, în urma epocei eroice, ce a culminat prin realizarea visului secular.

Oare acea criză morală, manifestată prin lipsa de religiozitate la o parte din pătura pretinsă cultă, care a dat pe panta francmasoneriei şi care în locul spiritualităţii, a iubirii a adevărului, a binelui, a frumosului, a fost cuprinsă în angrenajul materialismului, prin iubirea banului, a materiei, mai presus de orice, n'au fost simptomele cari au arătat că ne apropiem de o prăpastie morală şi apoi naţională?

Oare ura, invidia, pizma, lupta religioasă dintre fraţi, apoi, oarba neunire, cum o numea odată poetul A. Murăşanu, şi alte păcate, n'au fost piedica şi n'au împiedicat unificarea spirituală a neamului? Ele n'au contribuit la declanşarea crizei morale şi naţionale în ultimele vremi? Oare criza morală nu ne-a dus şi la o eclipsă a conştiinţei şi demnităţei naţionale? Acea criză, oare, nu ne-a fost exploatată cu multă ingeniozitate de duşmanii noştri interni şi externi?

Oare acea criză şi eclipsă a demnităţii naţionale nu se mai proectează şi azi pe frontul intern, cu toată gloria şi eroismul care au încununat între timp neamul? Oare fiecare dintre noi

cari au încununat între timp neamul? Oare fiecare dintre noi, cari facem parte din naţia română şi suntem în cadrul Statului nostru, prin gesturile şi faptele noastre, păstrăm intactă demnitatea şi onoarea naţională pe care ne-a redat-o şi ne-o redă mândra Armată Română, în epopeica încleştare din Răsărit? Oare nu lezăm mândria şi onoarea neamului, atunci când unii dintre noi se fac coadă de topor în mâna unor anumiţi străini şi când de dragul neromânului care nu vrea să ne înveţe limba, suntem aplicaţi a vorbi cu el în limba lui? Oare căsătoriile mixte, ce atâtea s'au contractat în ultimele decenii n'au fost şi nu sunt în defavoarea neamului?

Oare acei Români ce mai vorbesc din snobism limpa neromânească, uită că „limba noastră-i limba sfântă, limba vechilor Cazanii" cum aşa de frumos a spus-o poetul basarabean A. Mateevici? Oare nu graiul este semnul distinctiv al unei naţii şi nu prin el îşi exteriorizează bucuriile şi gândirile, şi, nu şi prin apărarea lui un neam îşi păstrează intactă fiinţa şi mândria naţională?

Oare nu ne renegăm neamul când participăm, fie direct, fie indirect, la camuflarea neromânului? Oare sub masca numelui nostru, nu acoperim şi nu hrănim de multe ori şerpi veninoşi, duşmani interni ai neamului? Oare intenţiile frumoase şi lăudabile ale Statului, luate pentru românizarea comerţului şi a industriei, nu sunt întrucâtva anemiate şi împiedecate de noi Românii?

Oare, noi, prin bunătatea noastră proverbială, de a ajuta deaproapele, prin care am fost caracterizaţi, nu cădem de multe ori în nepăsare, apatie şi indiferentism faţă de neam, prin intervenţii în favoarea neromânului? Oare suntem noi atenţi, ca prin gesturile şi manifestările noastre, din orice loc şi de oriunde, să nu ne lezăm sau să nu ne subestimăm în faţa neromânului?

Oare nu în multe locuri interesele personale sunt puse mai presus de interesele Statului? Oare nu banul este şi azi demonul, pentru care sunt mulţi în stare de a-şi trăda şi renega chiar şi neamul?

Să răspundă la aceste întrebări şi la multe altele fiecare conştiinţă românească şi după o cercare a conştiinţei să ne reculegem, să ne îndreptăm, să ne purificăm, pentruca să nu mai fim capabili de a păcătui contra neamului. Şi, purificaţi,

să ne redresăm îndeosebi, noi cei ce figurăm încă pe frontul intern pentruca să fim la înălţimea celor cari, pe câmpurile de bătaie se sacrifică eroic pe altarul Patriei şi Neamului!

Să se ştie că în faţa Neamului şi a Patriei, nu putem trăi cu echivocuri; că noi cei în vinele cărora curge sângele strămoşilor, al neamului crucificat în decursul veacurilor, al neamului pus în robote şi jug, în chinuri şi dureri, trebuie să păşim cu mândrie pe linia trasă de frământarea şi luptele lor de veacuri, cari ne-au dus la împlinirea visului secular şi că numai păşind pe calea lor înfruptaţi cu caracterul lor dârz, de cremene, vom duce steagul românizmului la izbânda finală, care trebuie să vină!

ION GIURGEA

Rugăciune

Doamne, pe ogorul ţării mele,
Din înaltul slăvilor coboară,
Mana ce dă holdelor comoara —
Făurindu-i scut de vremuri grele.

Fă din oastea noastră stâncă tare,
Să înfrunte aspre vijelii, —
Apără-ne brazda scumpei glii
De'ncălcarea hoardelor barbare.

Doamne, într'a luptelor vâltoare,
Dă avânt oştirii de vultani,
Să alunge ceata de duşmani,
— Să adune-a Patriei hotare.

Doamne, azi îţi cerem să ne dai
Raza de lumină a 'mpăcării,
Să rodească 'n soare holda ţării,
Doina să răsune peste plai.

G. BREAZU-ULMU

CRONICA

† MAREŞALUL PREZAN.

S'a stins ultimul Mareşal al războiului nostru de întregire. Epopeia războiului trecut pierde rând pe rând pe actorii şi conducătorii ei. Ar fi să ne oprim îndelung asupra personalităţii Mareşalului, trecut azi în rândul figurilor istorice cari au avut rolul lor determinant în făurirea destinelor noastre. Dar pentru moment toată atenţia noastră trebue îndreptată asupra grelelor lupte pe cari trebue să le ducem pentru însăşi existenţa noastră ca neam. Când vom eşi glorioşi din vălmăşagul apocaliptic în care suntem amestecaţi, când ne vom linişti, când viaţa noastră naţională îşi va relua cadenţa ritmului dezvoltării ei normale, figura fostului şef de stat major al ultimei etape a războiului nostru de reîntregire, va apare cu întregul ei nimb de glorie.

Ingrijoraţi de viitorul ce ne aşteaptă şi preocupaţi de făurirea armelor spirituale cari au să decidă de Destinul nostru, suntem nevoiţi a ne mulţumi pentru moment de a prezenta omagiile noastre pioase la mormântul său proaspăt deschis.

IN AL CINCILEA AN DE RĂZBOI.

Cu 1 Septembrie 1943 am intrat în al cincilea an al celui mai mare război pe care l-a cunoscut omenirea, război la care am participat şi continuăm a participa cu toată fiinţa noastră fizică şi spirituală.

Suntem la cea mai periculoasă răscruce de drumuri la care a ajuns vreodată neamul nostru. Toţi românii conştienţi de menirea lor îşi dau seama că toate puterile noastre trebuesc închinate războiului.

Am mers şi mergem pe calea pe care am apucat-o, singura salvatoare. Am mers şi mergem cu deplină siguranţă că vom ajunge la limanul dorit.

In orice război sunt căderi şi ridicări. Altfel n'ar fi război. Să nu ne lăsăm impresionaţi de vicisitudini .Nu forţele materiale sunt acelea cari decid în fond, nu mulţimea oamenilor şi abundenţa materialului care se poate pune la un moment dat în linie de bătae. Toate sunt în funcţie de ideologia animatoare a beligeranţilor. Spiritualitatea lor, idealul, credinţa decid.

Noi, cei dela România Eroică, de când existăm, am militat pentru Europa nouă, pentru Europa care se naşte. Această Europă nu poate fi făurită decât de ideologia care ne-a aruncat în rândurile glorioasa ale alaţilor noştri. Nu există altă eşire. Lumea nu se întoarce pe urmele ei. Evoluţia se desfăşoară cu o necesitate matematică. Cine se lasă influenţat de impresiile de moment dovedeşte că nu ştie să citească în evenimente.

Nu există decât o singură posibilitate: *Triumful zeilor cari făuresc nouile destine ale omenirii pentru milenii.* Aceşti zei nu pot fi nici cu bolşevicii, nici cu anglo-saxonii şi cu atât mai puţin cu, jidanii, cari conduc şi decid în ambele tabere adverse nouă.

6 SEPTEMBRIE 1940.

E ziua care a decis de viitorul nostru. E ziua în care s'a pecetluit un trecut şi s'a decis o eră nouă. Adevărul acesta s'a verificat şi continuă a se verifica pe teren. N'au trecut decât trei ani, şi câtă schimbare în existenţa noastră!

Am putut desfăşura în interval un eroism fără de seamăn. Soarta popoarelor se plămădeşte din eroisme. Eroismul desfăşurat care se va mai desfăşura decide şi de soarta noastră. Ne trebuia acest eroism.. Trebuia să-l punem piatră de temelie la viitorul neamului. Măreţia lui va dicta măreţia zilelor de mâine.

Eroismul nostru nu a fost şi nu e precupeţit. El a eşit şi iese din străfundurile ancestrale ale neamului. E cu atât mai grăitor. El constitue o forţă invincibilă şi o nobleţe de cari se vor sparge astăzi, mâine şi prin veacuri toate valurile adverse. Să fim mândri de ceeace am putut realiza până în prezent. Să fim încrezători în viitorul ce ne aşteaptă. Să ne urmăm cu tărie calea. E singura dreaptă. Singura care ne poate duce la triumf.

EVENIMENTELE DIN ITALIA.

In momentul când revista se punea sub tipar a sosit vestea gravelor evenimente din Italia. Acum faptele sunt cunoscute. In momentele celor mai grele încăerări cu inamicul, Ducele a fost sechestrat şi ţara a fost dată pe mâna duşmanilor. Lovitura de stat care a adus asupra Italiei această calamitate a urmărit desfiinţarea fascismului, restabilirea vechilor stări

de lucruri, scoaterea Italiei din războiu şi paralizarea forţelor germane, sperându-se în recunoştinţa şi mărinimia aliaţilor. Armistiţiul a fost încheiat la 3 Septembrie 1943 şi ţinut secret timp de trei zile, timp care a fost socotit suficient pentru a putea capta armatele germane cari luptau în Italia pentru salvarea intereselor comune. Odiosul procedeelor caracterizează pe actori. Deaceea valul de revoltă generală a cuprins întreaga omenire.

Dar dintr'un fapt odios, lipsit de etică şi de onoare nu se pot culege roade binefăcătoare. Faptele au produs şi vor produce repercusiuni incalculabile, cari nu vor fi în niciun caz în favoarea celor ce le-au pus la cale. Urmările au şi început să apară la orizont. Germania nu a foct paralizată în mişcările sale. A scăpat numai de un balast care-i îngreuia mişcările. Italia nu a înlăturat de ororile războiului. Din contră, astăzi e expusă acţiunii destructive a ambelor tabere în luptă.

Nu numai atât. Prestigiul imperial al Italiei, toate roadele unei acţiuni creatoare de două decenii au fost aruncate peste bord. Măreţele ei perspective de viitor s'au spulberat. Insăşi graniţele ei vechi au rămas în vânt la discreţia oricui.

Noi avem credinţa că Italia se va renaşte. Istoria ei milenară ne stă chezăşie, iar fascismul nu a murit. Reacţiunea se va produce. Redresarea se va face. Opera constructivă a Ducelui, sacrificiile pe cari le-a făcut în acest război nu pot rămânea fără roade. Ne găsim în faţa unei morţi care va aduce după sine învierea.

Dar, ca în faţa oricărui mort scump, nu se poate să nu ne cuprindă jalea. Nu se poate ca durerile Italiei să nu fie propriile noastre dureri, oricari ar fi fost greşelile conducătorilor ei faţă de noi.

Să tragem însă şi o învăţătură. Prăbuşirea italiei este o dureroasă pildă de ceeace poate paşte un popor care nu se prezintă cu toate puterile unite în faţa duşmanului, care-şi pierde credinţa, care uită că numai unirea şi credinţa dă puterea şi garantează viitorul, că numai prin eroism se pot făuri destinele popoarelor.

Să avem înainte pilda vie a marelui popor german care stă unit ca o stâncă de granit în faţa duşmanului. Puterea lui e puterea credinţei, a unirii, a idealului, a jertfirii nepreţuite pe altarul Patriei Germane. Măreţia jertfei acestui popor nu-şi are asemănare în istorie. A rămas singura garanţie a Europei de mâine. Tot ce e viu pe continent trebue să-i urmeze pilda.

Eroismul fiilor Germaniei Mari nu se poate să nu-i creeze poporului ei viitorul pe care-l merită. In ultmul moment ne vine ştirea că Ducele a fost eliberat. Peripeţiile acestei eliberări şi reuşita ei sunt cea mai vie dovadă despre energiile inepuizabile cari vor da Germaniei victoria de mâine.

Faptul eliberării pune într'o lumină orbitoare cele două forţe în luptă: *cavalerismul, înălţimea morală dimpreună bravura fără pereche a eliberatorilor,* capabilă să înfrunte şi imposibilul, şi lipsa de prevedere, incapacitatea adversarilor de a sta în faţa acestor virtuţi cardinale.

Faptul e adâncă găritor cu privire la victoria de mâine.

ADUNĂRILE SCRIITORICEŞTI.

De câtva timp cei ce ţin condeiul în mână se agită mai mult ca de obieciu. La Alba-Iulia, la Turda, *„Sindicatul Presei“* şi la Cernăuţi, Cercul *„Bucovina Literară“*, prin reprezentanţii scrisului românesc, au avut darul de a pune în evidenţă pulsul care animează viaţa publică românească de pretutindeni, puterea irezistibilă care ne va aduce triumful definitiv de mâine.

Ca o ilustraţie a celor ce afirmăm, reproducem, după *„Bucovina Literară“* nr. 64 din 22 August 1943, scena emoţionantă care a avut loc în cabinetul Generalului Guvernator din Cernăuţi la data de mai sus în timpul cuvântării d-lui Gavril Pop, directorul ziarului Tribuna din Braşov, care s'a adresat Generalului cu următoarele cuvinte:

„Domnule General, în sufletul ţăranilor subjugaţi aţi rămas şi ei Vă aşteaptă. Va veni ziua când veţi lăsa pana şi veţi lua iarăşi sabia. Drumul peste Dorna îl cunoaşteţi. Românii veghiază în aşteptare.

„Ochii împăienjeniţi înotau în lacrimi şi buzele tremurau. Atunci însuşi d. General Corneliu Dragalina, ne mai putând nici d-sa să-şi stăpânească emoţia şi sentimentele de compasiune ce le încerca, şi le-a înecat spontan într'o îmbrăţişare sărutnâd pe vorbitor pe amândoi obrajii. Lumea din jur nu a mai ţinut atunci cont de rigorile ţinutei oficiale şi durerile unui neam sfâşiat în două, au brăzdat faţa tuturor.

„Mult timp nimeni n'a rostit o vorbă, dar de pe chipurile celor adunaţi în jurul Generalului Dragalina se putea uşor citi că în sufletul fiecăruia murmura un legământ mare, un legământ sfânt ce înfrăţeşte, birue şi nu cunoaşte obstacole, ca cel de pe vremea martirilor noştri naţionali din Munţii Apuseni".

CĂRŢI

I. Gr. Perieţeanu, Svonul Anilor, editura Socec, Bucureşti. E ultimul volum de versuri publicat de distinsul nostru colaborator, *I. Gr. Perieţeanu.* Cartea, format mare, tipărită în condiţiuni tehnice ireproşabile, are 286 pagini, conţine o sinteză a operei poetice a autorului, *„ediţia definitivă"*. D. I. Gr. Perieţeanu e un talent multilateral, care se găseşte la largul său în domeniile vieţii spirituale. Muza sa ne dă o varietate şi o bogăţie de conţinut, o varietate de inspiraţie care-l rdică la înălţimi în adevăr olimpiene. Iată subtitlurile volumului: *Umbrar de vis, Glasul apelor, Escale, Italice, Eroice, Portrete, Viziuni, Traduceri.*

Fiecare din aceste cicluri prezintă un farmec deosebit şi ne prezintă pe autor sub un nou aspect poetic. Regretăm că din lipsă de spaţiu nu ne putem opri mai îndelung asupra fiecărui ciclu în parte. Suntem nevoiţi a ne rezuma în câteva exemplificări pilduitoare din unele din ele.

Din ciclul *Umbrar de vis* reproducem poezia:

CELE ŞAPTE CANDELE

Mă avântam spre zările închise;
Băteam ca un năuc la poarta lor —
Atom pe un grăunte plutitor,
In feeria cosmicelor vise.

Vream să citesc în filele nescrise
Din haos, rostul meu şi-al tuturor;
Dar marele-arhitetc şi ziditor
Milostivirea-i largă mi-o deschise.

Glas tainic de miresme şi lumini
Din şapte albe candele de crini,
Se revarsă pe-absurda-mi pribegie,

Şi gândul resemnat şi potolit,
Lăsând înaltul, s'adânci în glie,
S'asculte basmul fără de sfârşit!

In *Glasul apelor* poetul cântă, cu un remarcabil talent, farmecul nesfârşit al mării. Reproducem acest fermecător peisaj marin:

LUPTA NAVALĂ

E marea azi un lac imens şi lin ,
In care-şi spală cerul nori de vată.
Cinci pescăruşi plutesc în cârd — o pată
Vibrând pe-al undelor senin.

Din larg răsare-o creastă de delfin,
Bizară lamă din adânc săltată,
Ce 'n urmă-i lasă dâră argintată:
Ai zice un minuscul submarin.

El tae brusc marina preumblare,
Sfârmând în preajmă-i albă frământare.
De-aeroplane mici ce-l urmăresc

Vertiginos şi dârz. Intr'o secundă
Asupră-i s'au lăsat, îl ciugulesc...
Şi nava plăsmuită se afundă.

Din ciclul *Portrete:*

CIOCÂRLIA

Se 'nalţă drept s'aspire din tărie
Lumina-i clară ce devine cânt.
Şi 'n triluri de rulade spre pământ
O picură, măiastra ciocârlie.

Dar uliul, cu-aripi de vijelie
Schimbnâdu-i cerul vieţii în mormânt,
Înăbuşe melodicul avânt,
Cu ghiara şi cu ciocul o sfâşie.

Căci Nesus în erete preschimbat,
Având străvechi greşeli de răzbunat
Pândeşte pe fiica-i trădătoare;

Dar Scyla, tot ferindu-se 'n zadar
De ura lui, sub chip de sburătoare
Își capătă sfârșitul legendar,

Nu ne putem reține de a nu reproduce din ciclul *Adorare* următoarea perlă:

DIN INIMA-MI

Din inimă-mi ai răsărit, senină.
Precum o floare crește din pământ.
Săditu-te-a un zâmbet și-un cuvânt,
Să-mi faci pustiul vieții o grădină.

Ți's nervii mei adânca rădăcină;
Iar sângele 'n năvalnicul avânt
E apă vie, volbură și cânt
Prin mlădioasa-ți fragedă tulpină.

Și cum te 'nvoaltă visul unui vis
Spre slăvile în care ți-a deschis
Meandre cu 'nstelări firmamentale,

Ailevea gândul roinic de-l afund
Pe magicul suiș al urmei tale,
La 'ntors, icoana sfarmă versu-mi scund.

La D. I. Gr. Perieteanu totul e cizelat arhitectonic. Forma impecabilă și fondul într'aripat fac din d-sa un aristocrat al poeziei. E unic în literatura noastră.

Theodor Vlădescu: Europa Stat Totalitar. E o carte masivă de propagandă pentru noua Europă și o operă de artă în acelaș timp. Scrisă în trei limbi: în limba română în 1941, în limba germană și în cea italiană în 1942, cartea d-lui Vlădescu nu-și găsește perechea în literatura noastră propagandistică.

Problema Europei totalitare e analizată și pusă la punct de autor, în cele trei limbi europene, dealungul a 80 de pagini pentru fiecare ediție, iar poziția noastră în această Europă este bine definită.

Timpurile prin cari trecem și marile evenimente la cari participăm cu toate puterile noastre aduc după sine: „*Europa*

etnică, Europa istorică, Europa etică, Europa realității naționalității. Nimic în afară de națiune, tot pentru națiune, tot prin națiune, cu un singur motor: PATRIA".

Aceasta e, după autor, Europa care ne trebue, Europa care va fi. Acesta e drumul pe care ne-am angajat și pe care trebue să-l urmăm cu eroism până la capăt. Fotografiile din text ale oamenilor de seamă cari conduc evenimentele completează în mod practic conținutul lucrării.

Menționăm trei axiome puse de autor la loc de frunte:

Aceea a Mareșalului Antonescu: „*Ne-am născut aici, suntem cei dintâi așezați aici, și vom pleca cei din urmă*".

Aceea a lui Vasile Conta: „*Cea dintâi condiție pentruca un stat să poată exista și prospera, este ca cetățenii acelui stat să fie din aceiaș rasă de sânge*".

Și adevărul spus de Adolf Hitler, adevăr pe care nu trebue să-l uităm nici un moment: *Pământul nu e făcut pentru popoare lașe. Tot ce nu e rasă pe lumea aceasta, e pleavă*".

Nu știm dacă cartea d-lui Theodor Vlădescu e în comerț. Ne închipuim că e prea luxoasă, pentru a putea fi procurată de oricine. Și totuși nu ar trebui să lipsească de pe masa intelectualului român, mai ales în aceste timpuri de răscruce și de grele încercări.

D. *N. P. Vaidomir*, profesor, fost în învățământul românesc din Macedonia, ne trimite noua sa lucrare de „*Contribuțiuni la Istoria Românilor Sud-Dunăreni*": *Origina Tracă a Macedonenilor Preromani*, cu o prefață de Dr. Naum Nance, directorul ziarului „*Macedona*". Cartea e proaspăt eșită de sub tipar, și de o acută actualitate. Autorul documentează dealungul a 170 pagini origina tracă a macedonenilor alături de toți ceilalți români. Cu hărți și ilustrațiuni în text și cu citate din autorii consacrați putem urmări consacrarea tracă a fiecărui grup macedonean și dăinuirea lor milenară pe plaiurile unde se găsesc.

Cartea d-lui Vaidomir ocupă un mare gol și e cu atât mai necesară cu cât problema macedoneană e foarte greu de rezolvat, e o problemă vitală pentru noi a cărei dezlegare trebue să o urmărim cu toată tenacitatea și cu cât propaganda streină, în special cea grecească, caută să dea și să răspândească noțiuni false cu privre la frații noștri de peste Dunăre.

E. R. Gummerus: Fortăreaţa. Editura Remus Cioflec ne dă încă o traduecre bună făcută de d-nii Ştefan Baciu şi Sergiu Dumitrescu. Noua carte ce ni se prezintă în ediţie românească e de un realism puternic şi ne îmbogăţeşte literatura cu una dintre cele mai reprezentative opere din literatura finlandeză.

E. R. Gummerus reconstitue frazele esenţiale ale antagonismului dintre ruşi şi finlandezi, antagonism ce se desfăşoară pe toate planurile, dela cel spiritual până la cel politic şi economic. Fortăreaţa cuprinde toate realităţile vieţii finlandeze, în esenţa lor.

Un volum, lei 400 la librăriile principale din ţară.

Spicuiri din Presă

Gazeta Transilvaniei Nr. 67 scrie între altele cu privire la aniversarea zilei de *6 Septembrie 1940:*

„Prin urcarea pe tron în împrejurări dramatice a Suveranului, predestinat de soartă să poarte numele celui dintâiu unificator al neamului, s'a pus capăt unui regim de dureroase prăbuşiri. Prin domnia începută la 6 Septembrie, România a intrat iarăşi pe calea reabilitării.

„Ne stărue încă în amintire condiţiile tragice interne şi externe din clipa suirii pe tron. O ţară desmembrată, prefăcută în halce la cheremul tuturor.

„Nu numai trupul ţării ne-a fost sfâşiat. Sufletul neamului, sdrobit în ţărână, în zadar încerca să se regăsească. Prea fusese crudă prăbuşirea. Credinţele înaintaşilor erau călcate în picioare şi jertfele lor uriaşe de veacuri se iroseau din plin.

„Iată de ce moştenire a avut parte M. S. Regele Mihai în Clipa când Conducătorul Statului i-a făcut cea dintâi urare de domnie, dăruindu-i de ziua numelui spada Voievodului Mihai. Conducătorul a zis: „Voinţa ţării este ca această spadă să n'o încingeţi decât în ziua sfnâtului Mihai, iar restul anului să stea în Muzeul Armatei. Să nu fie a Voastră pe de-a'ntregul şi să n'o încingeţi în orice zi, decât atunci când Arhanghelul Mihai Vă va învrednici să redaţi Neamului toată bucuria dreptăţii şi toată întruparea nouă pe care o merită".

„Astăzi când comemorăm trei ani de domnie a M. S. Regelui Mihai, nu putem să aducem o urare mai caldă, care să

cuprindă nădejdile tuturor, decât dorinţa ca spada lui Mihai să nu mai fie sortită să aştepte pe rafturile Muzeului un an de zile, pentru o clipă de strălucire. Dorinţa ca, realizând îndemnurile Conducătorului, spada să-i aparţină pe de-a 'ntregul".

Ardealul nr. 35 dela 11 Septembrie 1943, sub iscălitura d-lui Gabriel Ţepelea comemorează moartea eroică a protopopului Huedinului, Aurel Munteanu, scriind între altele:

„In Septembrie 1940 a căzut un român şi o faţă bisericească. Moartea defineşte viaţa. Şi protopopul Munteanu a căzut aşa cum a trăit: ca român şi om al altarului.

„Ne închinăm în faţa memoriei martirului cu aceeaşi nestrămutată credinţă creştină: nu există moarte fără înviere, nu există faptă fără răsplată. Şi noi credem în Inviere şi Dreptate".

Tribuna din Braşov nr. 703 din 19 August 1943 publică dispozitivul sentinţei contra lui Horia, Cloşca şi Crişan, care a fost executată în ziua de 28 Februarie 1785 *„cu o înfiorătoare sălbăticie"*:

„In consecinţă Horia, zis şi Ursu Nicolae şi Ioan Cloşca, fiind constataţi ca nişte sceleraţi criminali, ca turburători îndrăsneţi ai liniştei şi siguranţei publice, potrivit codului criminal teresian, articolul 62 de turburări şi tumulturi, şi articolul 90 despre tâlhării, au să fie duşi pentru aceste crime la locul obişnuit de supliciu şi acolo să li se frnâgă cu roata toate membrele corpului, începând pe jos în sus, anume mai întâi lui Ioan Cloşca, apoi lui Horia, zis şi Ursu Nicolae, şi în chipul acesta să fie trecuţi din viaţă la moarte, iar corpurile lor despicate şi tăiate în patru bucăţi, capul şi părţile corpului pe roate pe lângă diferite drumuri şi anume în comunele unde au săvârşit cruzimile cele mai scelerate, iar inimile şi intestinele lor să fie îngropate aici la locul de supliciu".

Tot *Tribuna* în nr. dela 14 August publică impresiile împăratului Iosif al II-lea din cari spicuim:

„Nobilimea ungurească nu se îngrijeşte de nimic mai mult pe lume decât de veniturile ei şi de ceeace poate să-i îngusteze dreptul. Ce-i pasă de ce este drept sau de ce este nedrept.

„...Iobagul este un sclav al Domnului său; el nu are vreo resursă, el trebue să sarvească după plac; unde şi cum vrea stăpânul său. Această ţară, îmi fac o conştiinţă dni aceasta, trebue să fie cercetată şi să i se dea o regulamentare".

„Aceşti săraci supuşi Români cari sunt fără îndoială cei mai vechi şi mai numeroşi locuitori ai Ardealului, aceştia sunt maltrataţi de fiecare, fiind copleşiţi de toate nedreptăţile, aşa încât într'adevăr soarta lor, când se uită cineva bine, este vrednică de toată mila şi este de mirare că totuşi aşa de mulţi dintre oamenii aceştia există acolo şi n'au fugit (din Ardeal) cu toţii".

Porunca Vremii, dela 11 Septembrie 1943, sub iscălitura d-lui Dr. Ilie Rădulescu, cu privire la *„Drama Italiei"*, conchide:

„Tragedia Italiei este înfiorătoare. Dar, cât de imperativ ne îndeamnă martiriul Italiei la unirea tuturor forţelor naţionale, unitate cu care singură se pot înfrunta vremile de azi şi se pot doborî cele mai aspre, mai vitrege împotriviri ale soartei?"

Gazeta dela Turda în nr. 158 dela 11 Iulie publică în editorial articolul directorului nostru, I. Colfescu-Delaturda, intitulat *„Europa a Europenilor"* în care conchide:

Noi ne războim pentru creearea unei noui ordine mondiale, pentru creerea unei Românii mult mai mare şi mai puternică decât aceea care a fost ieri. Graniţele noastre nu mai pot fi în funcţie de vecini, ci în funcţie de dreptate.

„Suntem în rândurile făuritorilor lumei de mâine, în rândurile *Demiurgilor*. Ne făurim o ţară nouă, nu cu graniţele de ieri, ci cu alte graniţe mult mai largi şi mai încăpătoare.

„Aceasta trebue să o ştie orice român".

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE